کێن ئەوانەی کەوتنی قەوارەی هەرێمی کوردستان بە مەترسی دەزانن؟ ... کارا فاتیح

نزیکەی ٢٧ساڵە بە هۆی معادەلەیەکی نێودەوڵەتی و لە بەرژەوەندیی زلهێزانی دونیا قەوارەی هەرێمی کوردستان دروست کراوە، کە هەر زوو لە ژێر پەردەی هەڵبژاردنێکی گاڵتەجاڕانەدا، کرا بە خاوەنی پەرلەمان و حکوومەت، لەو کاتەوە تا ئێستا ئەکتەر و بەرپرسانی وایان لێ خەڵک دەگەیاند و بە زۆر دەیانخستە مێشکی هەموانەوە، کە ئەو حکوومەتە خەونی لە مێژینەی کوردە و ڕووبارێک قوربانی و خوێنی بۆ دراوە، ئەوەیش ئەگەر شتێک لە ڕاستیی تێدا بێت، ئەوا شتێکی تریان وەک حەقیقەتێکی ڕەها لە ناخی هەموو تاکێکدا دەچەسپاند، گوایە دەوڵەتانی داگیرکەری کورد، بە تایبەت ئێران و تورکیا دژی ئەم ئەزموونەن و نایانەوێ کورد خاوەنی هیچ شتێک بێت، لە هەر دوو بانگەشەکەدا خۆیان و خەڵکیان بە تەواوکەری یەک دادەنا و بە چەواشەکاری ئەو قەناعەتەیان دەچەسپاند، گوایە ئەمە حکوومەت و پەرلەمانی خەڵکە.

ئەمانە کە سەرەتا بە تاڵانی و فەرهوود و ئاودیوکردنی کەلوپەلی ئەم وڵاتە دەستیان پێ کرد و پاشان بە زنکوژ خۆیان ناساند، دواتر شەڕەپەڕۆ و شەڕی ناوخۆیان کرد بە قەدەری ئەم خەڵکە، لە کوشتن و دەرکردن و دەستدرێژیکردن و ئاوارەکردنی خەڵک ژمارەی پێوانەییان تۆمار کرد، سەرەڕای دوو زۆنی و حکومی دوو بنەماڵەیی و دوو ئیدارەیی لە هەموو بستێکی ئەم وڵاتەدا، کەوتنە تاڵانکردنی سامانی سەر زەوی و ژێر زەوی و دەرەنجام بە دۆخێک گەیشتین سەرەتاییترن سیمای ژیانی شارستانی کە خوێندن و تەندروستییە لەم وڵاتەدا لە ژێر سایەی ئەم حکوومەت و پەرلەمانەدا تەفروتوونا بوو، هیچ بەهایەک بۆ مرۆق و ژیان لە سایەیاندا نەما، کەچی ناوبەناو گوێمان لەوە دەبێت، کە دەبێت سەرەڕای ئەو ئەزموونە تاڵە بەهاوتا و نموونەیە لە مێژوودا، قەوارەی هەرێم و حکوومەت بپارێزرێت و هەر وەک دەستکەوتێک چاوی لێ بکرێت… پێویستە لە سەر ئەو قسانەی سەرەوە ئەم پرسیارانە بکرێت:

١- لە چ زەمەنێکی مێژوو و لە ژێر سایەی کامە حکوم و لە چ سەردەمێکدا کەرتی خوێندن و تەندروستی و هەموو جووڵە و کار و

کاسپیی خەڵک بەو شێوەیە پێکی کەوتوە؟

□- لە چ زەمەنێکی مێژوو و لە ژێر سایەی کامە حکوم و لە چ سەردەمێکدا دەوڵەتانی داگیرکەری کوردستان بە تایبەت ئێران و تورکیا وەک ئێستا توانیویانە سیاسەت و پیلان و خەونی خۆیان لەو ناوچەیەی کە بە قەوارەی هەرێمی کوردستان ناو دەبرێت، جێبەجێ بکەن؟

□- لە چ زەمەنێکی مێژوو و لە ژێر سایەی کامە حکوم و لە چ سەردەمێکدا مرۆڤی کوردی ناو ئەم چوارچێوەیە هێندەی ئێستا هەستی بە بێبەهایی، بێ هیوایی و داڕمانی خەون و ئومێد کردوە؟

دوای وەڵامی ئەم سێ پرسیارە، ئاسانە ئەو دووو موتڵەقەی سەرەوە وەک چەواشەکارییەکی ٢٧ ساڵە ناو بەرین، کە خەڵکی ئەم هەرێمەی پێ لە خشتە دەبرێت و بە هەیەوە هەموو ستەم و نادادپەروەرییەک لە سەری تاقی دەکرێتەوە، کەواتە:

□- ڕاست نییە داگیرکەرانی کورد بە تایبەت تورکیا و ئێران دوژمنی قەوارەی هەرێمی کوردستان بن، چونکە وەک گوتمان لە هیچ سەردەمێک هێندەی ئێستا نەیانتوانیوە سیاسەت و خەونەکانیان لەم شوێنەی پێی دەڵێن هەرێمی کوردستان بهێننە دی، بەدڵنیایی دەیانەوێت ئەم قەوارەیە هەر بمێنێ، بۆ ئەوەی هەر تێیدا دەست ئاوەڵا بن و نایانەوێ دەسەڵاتی حکومی ناوەندیی بۆ بگەڕێتەوە.

□- ئەوە بە واقیعی و پراکتیکی بینرا کە قەوارەی هەرێمی کوردستان ئەوە نەبوە، یان ئەگەر ئەوەیش بێت ئەوەی نەدەهێنا ڕووبارێک خوێن و قوربانیی بۆ بدرێت و خەونی کورد بێت، چونکە وا دەبینین خۆی هەموو خەونەکانی تاکی کورد هەڵ دەتەکێنێت…
ئەوەی گرینگە لەم شیکارییە ئاسانە هەڵبگیرێتەوە، ئەوەیە:

□- لە کاتی هەر خۆپیشاندان و ناڕەزاییەک دژ بەو دەسەڵاتە ملهوڕ و گەندەڵ و نادادپەروەرەی ئەو ڕۆژە ڕەشەی کردوەتە چارەنووسی خەڵک، پەیوەستە ئەو وەهمە وەلا بنرێت، گوایە بە کەوتنی قەوارەی هەرێم دڵی داگیرکەرانی کورد خۆش دەبێت و خەونی ئەوان دێتە دی، نەخێر بەپێچەوانەوە ئەوان دەیانەوێت ئەم قەوارەیە بەم حکومڕانانەیەوە تا ئەبەد بمێنێ، بۆ ئەوەی چۆنیان پێ خۆش بێت وا بە کاری بهێنن، کە ئەمەیان هیچ کاتێک بۆ نەکراوە.

□- بوونی قەوارەی هەرێمی کوردستان تەنانەت دژ بە خەونی نەتەوەیی

کوردیشە، چونکە: أ- ئەم قەوارەیە نزیکەی ٢٧ ساڵە تەنها تەعبیر لە کەمتر لە نیوەی خاکی کوردستان لە دەوڵەتی عێراقدا دەکات، حکومڕانانی ٢٧ ساڵی هەرێم نە بە سیاسەت و دیبلۆماسیەت، نە بە هێز و شەڕ، نە بە یاسا و دەستوور، نەیانتوانیوە ئەو ناوچانە بگەڕێننەوە سەر هەرێمی کوردستان، ئەوەیش مەترسیی تەعریب و سڕینەوەی یەکجاریان لە نەخشەی کوردستان لە سەر زیاد دەکات، بوونی قەوارەیەک بە ناوی هەرێمی کوردستان ئومێدی گەڕانەوەی ئەم ناوچانە نادات، بەڵکوو دابڕینی یەکجاریان مسۆگەر دەکات، بۆیە لە حاڵەتی وادا، کەوتنی قەوارەی هەرێم و بە ناچاری گەڕانەوەی ئەو نیوەیە بۆ لای نیوە دابڕاوەکەی، خەباتێکی واقیعیتر دژ بە ستەمی میللی و تەعریب و سڕینەوە دەستبەر دەکات و هێزەکانی تێکۆشان و هاوپشتی پتەوتر دەکات. ب- بە واقیعی و پراکتیکی قەوارەی هەرێمی کوردستان قەوارەیەکی نەک پتەو تەنانەت لەرزۆکی نەتەوەییش نییە، لە زێڕینترین و گەشاوەترین و بەهێزترین ساتی ئەم ٢٧ساڵەیدا هەر بریتی بووە لە دوو ئیدارە و حکومی دوو بنەماڵە و دەخی دوو ئەمارەتی بە سەریدا زاڵ بووە و گۆڕستانی خەونی نەتەوەییش بووە.

ج- ئەگەری نەمانی قەوارەی هەرێمی کوردستان، هەڵەیە وا تەفسیر بکرێت گوایە کوژاندنەوەی دوا ئومێدی تاکی کوردە و وەک تیاچوون وێنا بکرێت، بەڵکوو ئەم هەرێمە ئەگەر وەک بالەخانە بچوێنرێت کە بەهای مرۆق و ئەخلاق و هونەر و زانست و تواناییە مەعنەوییەکانی سفر و ژێر سفر بێت، بۆیە ڕووخاندنی ڕەنگە ئومێدبەخش بێت تا کارەسات، چونکە هاتنەوە سەر خاڵی سفر، سفر بە دامەزراندنی بنەمایەکی بەهێز، زۆر باشترە لە باڵەخانەیەکی لار کە بنەمای فشەڵی هەبێت و نەتوانیت و کاری نەکردە بێت ڕاست بکرێتەوە و نەزانیت دەست بە کوێی بەریت تا چاکی بکەیت…

کەواتە پرسیاری ناونیشان دەکەینەوە: کەی ئەوانەی کەوتنی قەوارەی هەرێمی کوردستان بە مەترسی دەزانن؟
وەڵام: هەر کەس دەبێت با ببێت، گرینگ ئەوەیە ئەمە بە مەترسیی نەزانین و مەزایدەی ئەو پەرلەمانتارانەی بەغدایش لامان پولەکی قەڵب بێت، کە دەڵێن شەڕی مانەوەی قەوارەی هەرێم دەکەین..

خۆپیشاندانی خەڵک لە نێوان داوای موچە و ڕووخانی دەسەڵاتدا ... شاخەوان شۆڕش

دوای قەیرانی چەندین ساڵەی رامیاری و بەڕێوەبەریی وڵات، دوای ژێرکەوتنە کوشندەکەی ١٦ ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٧ باشوری کوردستان بە شەقبوویی و پەرتەوازەیی، بێ بوونی دەسەڵاتی ڕەوا و یاسایی، لەژێر چەپۆکی دەسەڵاتی حزبی و میلیشیادا بەقەیراندا گوزەری کردووە.
هۆکارەکانی قەیرانی ئابوری دەکرێ لەچەند خاڵێکدا کورتکرێنەوە:
یەکەم: گەمارۆکانی دەسەڵاتی بەغدا و هەوڵی زەلیلکردنی دەسەڵاتی بنەماڵەیی هەرێم و بڕینی بەشێکی بودجە، کزبوونی داهاتەکانی سنور کاریگەری راستەوخۆیان لەسەر باری ئابوری هەرێمی کوردستاندا نواند.

دووەم: خەرجی و قەرزی ملیۆن و ملیاردی کۆمپانیاکانی نەوت کە کۆنتراکتیان لەگەڵ دەسەڵاتدارانی هەرێم کردووە، بۆنمونە لە ٣١ی ئابی ٢٠١٧ دا یەک ملیارد دۆلار تەنها دراوەتەوە دانا گاز DANA GAS و هاوکارانی ، لەلایەکیتر حکومەتی هەرێم بەپێی ڕێکەوتنێک مانگانە ١٠٠ ملیۆن دۆلار دەبێ بداتە کۆمپانیاکان وەکو گێنیل، دی ئێن ئۆ، گەلف کیستۆن، گاسپرۆم و تاقە Genel, DNO, Gulf Keystone, Gazprom, Taqa. جگەلەو قەرزانە حکومەتی ئێراق ٣٠ ملیارد دۆلاری لەسەر کوردستان کردۆتە ماڵ و دوای دانەوەی دەکات.

سێیەم: بوونی بودجەیەکی گەندەڵئامێزی بەرفراوان کە تەرکردنی ئێستا لەتوانای دەسەڵاتدارانی حزبی هەرێمدا نەماوە. لە ماوەی ٢٧ ساڵی ڕابردوودا بەشی هەرەزۆری بودجەی هەرێم بۆ موچەی ساختە و موفتە، پرۆژە حزبییەکان، موچەی ئەندامانی حزب، موچەی قەبە و گەورە بۆ دەسەڵاتداران، خەڵات و بەخشینەوە، خەرجییە زیادەڕۆکان کە بێژمارە و بێسنور بووین لە ژێر ناوی جیاجیادا ڕۆیشتووە.
چوارەم: گەمارۆی وڵاتانی داگیرکەر، سڕکردن و دەستبەسەراگرتنی داهاتی نەوت لە تورکیا، کشانەوە و ساردبوونەوەی کۆمپانیاکان لە ئالووێری بازرگانی و پرۆژە جیاجیاکاندا، رادەستکردنی چاڵە نەوتییەکان بە دەسەڵاتی بەغدا.

هەموو ئەوانە بەیەکەوە گوشارێکی گەورە و گورچکبڕیان بۆ

دەسەڵاتدارانی هەرێم هێناوە، کە نە بە پاشەکەوتی موچەی کارمەندان و کرێکاران نە بە گڵدانەوەی تەواوی موچەکانیان ناتوانێ بەر بەو قەیرانە ئابووریە گەورەیە بگرێ کە دەسەڵاتی بنەماڵەیی میلیتسگەرا خۆی بەرپرسی یەکەم و سەرەکی دروستکردنی قەیرانەکەیە.

دیارە بردن و بڕینی بەشێکی موچە بڕینی کرێی کاری خەلکە و سزادانی خەڵکە لەکێشە و قەیران□□ک کە ئەوان لێی بەرپرسیار نین، بەڵکو دەسەڵات خۆی لێی بەرپرسیارە. مامۆستایان و فەرمانبەران و کرێکارەکان باجی هەڵە و پیشێلکاریەکانی دەسەڵاتی خۆس□ پێنەری هەرێم دەدەن.

ئەگەر پرەنسیپە دیموکراسیەکان تۆزێک بوونیان هەبوایە، لەراستیدا دەبوایە ئەو هەموو کەوتن و نسکۆ ئابوری و رامیاریە یەک لە دوای یەک□ ب□ب□تەهۆی رۆیشتنی ئەو دەسەڵاتە و دووربخرێنەوە و بەرەوڕووی دادگا بکرێنەوە. بەڵام ل□ بەر ئەوەی دەسەڵات دیموکراسی نییە و لە رێگەی هێزە حزبیە چەکدارەکانیەوە دەستی بەسەر دەسەڵاتدا گرتوووە، دوای ئەو نەهامەتی و کەوتنە ئابوری و ڕامیارییە کوشندەیە ئامادە نییە تەختی دەسەڵات چۆڵ کات، جگەلەوە خۆی وەک قوربانی دەبینێ و هەڵە و پێشێلکاریەکان دەخاتە سەر لایەنی دیکە، مانەوە و درێژەدان بە قۆرغی دەسەڵات بەڕەوا دەبینێ، وە شێلگیرانە کار بۆ مانەوەی خۆی بە هەر نرخێک بێت دەکات.

دیارە مامۆستایان توێژێکن لەو توێژانەی کە بێ موچەیی بە کاریگەرترین شێوە زیانی پێگەیاندوون، رۆژانە لەگەڵ نارەوایی و تاوانەکان، لەگەڵ بێمنەتی و رووقایمی دەسەڵاتی میلیشیا دەژین. دەگوترێت "جام کە پڕ بوو لەسەری دەڕژێ"، ئێستا مامۆستایان هاتوون خۆپیشاندان بۆ مافی زەوتکراوی خۆیان دەکەن، داوای نان و کار و ئازادی دەکەن. دیارە خۆپیشاندان و نارەزایی دەربڕین مافی سروشتی هەموو هاوڵاتیانە، هەر دەسەڵاتیک ئەگەر کەمێک رەوایەتی هەبێت و کەمێک بەرژەوەندی هاوڵاتیان ل□ بەر چاو بگرێت، لەسەریەتی بێت و گوێ لە هاوڵاتیانی ناڕازی بگرێت و رێگەچارەیەک بدۆزێتەوە بۆ چارەسەری کێشە و قەیرانەکە.

لەبیرمان نەچێت کێشەی قەیرانی ئابوری تەنها کێشەی مامۆستایان نییە بەڵکو کیشەی هەموو کۆمەلگەیە، بۆنمونە کەسێکی خانەنشینی بێدەرامەت، یا پێشمەرگەیەکی دێرین، یا کرێکارێکی دامەزراو هتد. قەیرانی ئابوری کاریگەری لەسەر هەموو تاکێکی کۆمەڵگەدا کەم یا زۆر نواندووە. هەروەکو کە داهات نەبوو کرین و فرۆشتن دەوەستێ و تەنها ئەوانە ئاڵوێریان دەبێ کە بە داهاتی گشتیەوە وا بەستە نین،

وەکو بەرپرسانی بازرگانی حزبی، هەوادارانی حزبی کە پێشتر سەرمایەی زۆریان بەلاوە ناوە، یا زۆرینەی سەرمایەدارەکان کە لەسەر بنچینەی گەندەڵی و بەهەدەردانی سامانی گەل سامانەکانیان پێکەوەناوە و بێگومان پشکیان لەو قەیرانەدا هەیە، یا ئەوانەی دیکە کە لەلایەنی کەسوکاریان لە دەرەوەدا هاوکاری دەکرێن. زۆرینەی خەڵکی کوردستان لەژێر هێلی هەژاریدا دەژین و بەشێکیان بە کەلەمەرگی ژیان بەسەر دەبەن. بۆ نموونە پێشمەرگەیەکی دێرینی خانەنشینکراو لە خۆپیشاندا هاواری سزای سەرانی دەسەڵات دەکات و بێزارە لەوەی کە تاکە دینارێکی لە باغەڵدا نییە. بەپێی هەواڵەکان تائێستا دەیان کەس لەبەر هەژاری خۆیان کوشتووە.

بە پێچەوانەوە کاردانەوەی دەسەڵات و هێزە تایبەتەکانی بەرامبەر بە خۆپیشاندەران، ئاماژە بە دەسەڵاتێکی لوتبەرز و لەخۆبایی دەکەن، کە ئامادەنییە دان بە کەوتن و هەڵەکانی خۆیدا بنێ و بیر لە چارەسەری بنەڕەتیانە بکاتەوە. سەرۆکی سەپێندراوی حکومەتی هەرێم نێچیرڤان بارزانی هەڕەشەی لەخەڵکی خۆپیشاندەر کرد کە گوتی “ئەگەر خۆپیشاندەران چەقۆ و دەمانچەیان پێبێت، ئەمەش وەک ئەوان ڕەفتار دەکەین”، هەروەها هۆشداری دایە پارتە سیاسیەکان کە نەکەن خۆپیشاندان بۆ مەرامی سیاسی خۆیان بەکاربهێنن. ئەوەی نێچیرڤان بارزانی بیری لێدەکاتەوە چارەسەرێکی کاتیە و لە بابەتی موچە دەرناچێت، هەروەکو بەیاریان داوە دەستکاری ئەو پاشەکەوتە بکەن کە بەسەر مووچەخۆرانیاندا سەپاندووە. پشووتەنگی نێچیرڤان ئومێدێک بە چارەسەری کیشەکان ناهێلێتەوە.

لەلایەکیتر کاردانەوەی توند و نامرۆڤانەی پیاوانی دەسەڵات سەردەمی ڕژێمی بەعس بیر خەڵک دەهێنێتەوە، پارتی دەسەڵاتدار هێزەکانی ئاسایش و زێرەڤانی و هەواڵگریەکانی هێناوەتە شارەکان، وەکو پیاوەکانی ئەمن و بەعسیەکان ڕاستەوخۆ لە خەڵک دەدەن، یا خەڵکی بێزاردە دەگرن و دەڕفێنن، دارکاریان دەکەن و هەڕەشەی کوشتنیان لێدەکەن مامۆستا ئیدریس دیبەگەیی وەک نموونە، لەترسی تۆڵەیی خەڵک هەندێ بەردەدەن و هەندێ زیاتر دەهێلنەوە و تیرۆری دەروونی و فیزیکی دەکرێن، هەندێ ڕێگەی گەڕانەوەیان لە سنوری دەگەلە لە دەگیرێت هتد. ئەوەی دەیبینین وێنەی دامەزراوەکی داپلۆسێنەر و سەرکوتکەرانەی بەعسیانە دەکەن، کە دەیان ساڵە هەموو کۆمەلگەی بە هەموو کونجوکەلەبەرەکانیەوە خستۆتە ژێر چاودێری و چنگی دیکتاتۆرانەی خۆی. بەشێکی لە ئەندامانی کۆمەڵگە بە پارەی دزراوی گەل کڕیووە و کردوونیەتە کۆیلەی موچە، ئەوەیتری هەمووی

خستەتە ژێر چاودێری لە زیندانێکی گەورەدا.

کێشەی ئابوری کوردستان جگەلەوەی دەرئەنجامی گەندەڵی بەسنوری دەسەڵاتداران و فرۆشتنی نەوتی کوردستانە بە بەدەیان کۆمپانیا لە ڕێکەوتن و کۆنتراکتی هەرزانفرۆش و گوماناویدایە، دەرهاویشتەی قۆرغکردنی دەسەڵاتی رامیاری و ڕەتکردنەوەی چارەسەری دیموکراسیانەیە بۆ کێشە و تەنگژەکان لەلایەن بنەماڵەی دەسەڵاتدارەوە، کە بە خۆدەربازکردن لە قەیرانەکاندا پەنایبردە بەر قومارکردن بە چارەنوسی گەل. قەیرانی بەڕێوەبەری، ئابوری و رامیاری کوردستان هەمووی بەرهەمی فەرمانڕەوایی خۆسەپێنەر و نایاسایی حزبی چەکدارن کە لە بۆتەی حکومی میلیشیانەدا درێژەی بە مانەوەی خۆی داوە. بۆیە دەسەڵاتی بنەماڵەیی میلیتسگەرایە کە بەرپرسیاری یەکەم و کۆتاییە لە قەیرانی بەرێوەبەری، ئابوری و ڕامیاری لە باشوری کوردستاندا. بۆ لابردنی ئەو دەسەڵاتە ناڕەوا و نایاساییە، چارەسەری درێژخایەنی نە قەیرانە ئابوریەکان و نە قەیرانە رامیاریەکان ناکرێن.

هەروەکو دەبینین خۆپیشاندەران داواکانیان تێکەڵەکە لە داوای موچە، دادگایی گەندەڵکاران و رووخانی دەسەڵات، بۆنمونە لە دروشمەکاندا دەگوترێت، "نان و کار و ئازادی"،.. "بڕوخێتن"،.. "خەڵکی قەڵاومنارە لەو حوکمەتەی بێزارە"،.. "ئەندازیاری بازرگانی، بارزانی و تاڵەبانی" ،.. "قوباد نەچیر عەبادی، بەسە تاکەی گەوادی" هتد. دروشمەکان ڕەنگدانەوەی قەیرانە ئابوری و رامیاریەکەیە کە خەڵک بەدەستیەوە دەناڵێنن. خەڵک دەسەڵات بە هۆکاری قەیرانە ئابووری و رامیاریەکان دەبینێ، بۆیە لەڕاستیدا داوای رووخان و نەمانی دەکەن. بەمجۆرە بڕی تەنوەتی توڕەیی و بێزاری خەڵک بەو یاریەی ئێستای حکومەت ناشکێ.

شاخەوان شۆڕش
٢٨/٣/٢٠١٨

ئایا چیڕۆك گێڕانەوەیە؟ ... سەدیق سەعید ڕواندزی

لەپەراوێزی ناساندنی کتێبێکی تازە چاپکراویدا کەکۆمەڵە چیرۆکێکە،نووسەری کتێبەکە لەو ڕۆژانەی ڕابردوودا لە ماڵپەڕێکدا وتبووی:(کتێبەکەم لە دەچیڕۆکی ئازاد پێکهاتووە.هەوڵمداوە مژارەکان بەشێوەیەك بگێڕمەوە کەلەگێڕانەوەی کەسی ترنەچێت و هی خۆم بێت). سەبارەت بەچیڕۆکی ئازاد، ئێمە هیچ شتێك ناڵێین کەنازانم مەبەستی لە چیڕۆکی ئازاد چییە؟ ئایا چیڕۆکی ئازادیش وەك شیعری ئازاد بوونی هەیە؟.

بەڵام دەمانەوێت بپرسین ئایابەڕاست چیڕۆك تەنها گێڕانەوەیە تاکو لە میانەی ئەو گێڕانەوەیەدا چیڕۆکنووسێك جیاواز بکەوێتەوە لە گەڵ چیڕۆکنووسێکی تر؟ ئەگەر چیڕۆك گێڕانەوەبێت، دەبووئێستا داپیرە و باپیرەی ئێمەهەموویان چیڕۆکنووس بوونایە. چونکە کەس ئەوەندەی ئەوان حیکایەت و بابەتی گێڕانەوەیان لانییە.کەهەمیشەش لەیەکێك لەقۆناغە دیاریکراوەکانی ژیانی ئێمەدا کەمنداڵییەبۆیانیان باسکردووین.

بۆیە گێڕانەوەی بابەتێك بەتەنها هەرگیز نابێتە سیمایەکی جیاکەرەوەی دەقێك لەدەقێکی دیکە. چونکەچیڕۆك بەتەنها لە توخمێك پێکنەهاتووە،بەڵکو بونیادێکی هونەرییە کەچەندین ڕەگەزو تەکنیکی نووسینی جیاوازلەخۆدەگرێت. بێگومان گێڕانەوەیەکێکە لەڕەگەزەبنچینەیەکانی چیڕۆك.بەڵام هەمووشتێك نییە.چیرۆك بونیادێکی هونەرییە کەوێڕای گێڕانەوە، ئەوا(پلوت،کات،کارەکتەر،شوێن،وەسف و دەربڕینە زماوانییەکان،دواتریش گێڕانەوە) پێکهاتەی سەرەکی چیڕۆکن،کەدواجارهەموویان یەکتری تەواو دەکەن و بەنەبوونی یەکێکییان،لەنگییەك دەکەوێتە چیڕۆکەکە.بۆنموونە:چیڕۆکنووس چی دەگێڕێتەوە گەرڕووداوێك،یان بابەتێکی سەرنج ڕاکێش نەبێت کەخوێنەرکێش بکات. گێڕانەوە بەتەنها ناتوانێ کەسێك بکاتە چیڕۆکنووسێکی جیاوازداهێنەرلەوانی تر.بەڵکو هونەری نووسینی چیڕۆك بەگشتی لەهەمووڕووەکانەوە دەبنەجێگەی سەرنجی خوێنەر.

چیڕۆك گەلێك هەن، بابەتەکانیان ئاساییە وەلێ گێرانەوەکەیان شێوەیەکی هونەریانەی هێندە سەرنج ڕاکێشی هەیە، کە دەبێتە مایەی

سەرنجی خوێنەر. بەهەمان شێوەش چیرۆکی تریش هەن، کەگێڕانەوەکانیان لەگێڕانەوەی حیکایەت و داستانێکی فۆلکلۆری دەچێت.وەلێ کارەکتەرەکان،شوێن و دەربڕینەکان،گرێچنەی ڕووداوەکان، ئەوەندە هونەرییانە وئستاتیکانەکاری لەسەر کراوە کەئەوتوخمانەبەتەنها لەبڕی گێڕانەوە زۆرتردەبنە جێگەی سەرنجی خوێنەر. گەلێگ جارلەمیانەی خوێنەوەی چیڕۆکێکدا بەتەنها وێنەیەکی هونەری، دەربڕینێك، شوێنێك، دەبنە جێگەی هەڵوەستەکردنی خوێنەر. ئەوەی لەهەزری خوێنەر دەمێنێتەوە، گێڕانەوەکە نییەبەڵکوپەیامی دەقەکەیە.بەوەی کە ئەو چیڕۆکە یاخود ئەوڕۆمانە، دەیەوێت چی بەخوێنەربڵێت. ئەمەلەلایەك لەلایەکی دیکەوە گێڕانەوە لەچیڕۆك گرنگ نییە،هونەری گێڕانەوەکە گرنگە.

کەچیڕۆکنووس چەنددەتوانێت لە ڕێی گەمەی زمانەوانی و تەکنیکی نووسینەوە خوێنەر بباتە نێو قوڵایی چیڕۆکەکەی.چی گێڕانەوە گرنگ نییە،چۆن گێڕانەوە گرنگە. زۆربەی چیڕۆکەکانی مارکیز بەهۆی سیحری گێڕانەوە لە ڕێگەی تەکنیکی ڕیالیزمی جادوویی بوونەتە جێگەی سەرنجی خوێنەران.واتە گێڕانەوەکەنا، تەکنیکی گێڕانەوەکە. شێوازی گێڕانەوەش بەتەنها لەڕێگەی فۆرمی زماندا نابێتە هۆی جیاوازکەوتنەوە لەگەڵ چیڕۆکنووسێکی تر.بەڵکو وردەکاری و چنینی ڕووداوەکانی نێو گێڕانەوەکەیە،کەدەشێ فۆڕمێکی جیاوازبەدەق بدات. بۆیە هەڵەیە پێمانوابێت کەشتێکمان لەچیڕۆك گێڕایەوە، ئەواجیاوازلەوانی تر دەکەوینەوە.

ئەی بابەت؟ ڕووداو؟پلوتی چیڕۆکەکە؟ ئایائەمانەش بە شێك نین لەهونەری چیڕۆکنووسین؟ لەڕاستیدا دەقی چیڕۆك و ڕۆمان لەبیناکردنی ئەوباڵەخانەیە دەچێت کەدەبێ هونەرکاریی و ئەندازەکارییەکی وردووجوانی بۆبکرێت. وەك چۆن گرنگی بەهەموو سوچێکی باڵەخانەیەك دەدەین بۆئەوەی کەتەواو بوو بیناسازییەکەی ببێتە جێگەی جوانی، لەچیڕۆکیشدا چیڕۆکنووس دەبێ هەمان خەیاڵی هەبێت. ئەگەر لەباڵەخانەکە چەندخشتێك لەدیوارێك لابەرین، ئاخۆ سیماکەی چی لێدێت؟بەتەنها جەخت کردنەوەلە گرنگیدان بەیەك ڕەگەزی دیاریکرالەدەقدا، هەرگیزدەقێك جیاوازناخاتەوە لەگەڵ دەقێکی دیکە.بەڵکو فەزای دەق بەگشتی، دەبنە جێگەی سەرنجی خوێنەر.

ئەمە لەلایەك لەلایەکی ترەوە بەگشتی بۆ خوێنەر مەرج نییە گێڕانەوە لەچیڕۆکدا جێگەی هەڵوەستە بێت. ئێمە زۆرجارلە میانەی خوێندنەوەی چیڕۆکێکدا، ڕەنگە ڕەگەزی گێڕانەوە بەلامانەوە گرنگ نەبێت. چونکە ڕەنگەزۆربەمان بتوانین بەهەمان شێوازئەو ڕووداوە بگێڕینەوە

.بەڵکوتیمەی چیرۆکەکانمان بەلاوەگرنگە. کەئاخۆ ئەم چیرۆکە باسی چی دەکات؟ چ پەیامێکی هەیە بۆخوێنەر؟چیمان پێدەڵێت؟ چونکە نووسین بەگشتی بەرلەوەی چێژوجوانی بێت، بەرلەوەی تەکنیکی نووسین و پێکهاتەی زمانەوانی بێت،بەرلەوەی بابەت و ڕووداو بێت،بۆ من وەك خوێنەرێك پەیامێکی ئینسانییە.

لەوچەندڕۆژەداکۆمەڵەچیرۆکی(سەحەر)ی(سەلاحەدیین دەمیرتاش)م خوێندەوە کەبەداخەوە ئێستا لەزیندانە. ئەوکۆمەڵە چیرۆکە لەڕووی تەکنیك و زمان، گێڕانەوە و فۆرم،چیرۆکی سادەن و هەموو خوێنەرێك تێیان دەگات. بەڵام لە پشت ئەو سادەییەوە، پەیامێکی مرۆییانەی هێندەجوان هەبوو، کەبەڕاستی پێیانەوە سەرسام بووم. چونکە باس لەچەندین پرسی مرۆیی گرنگی وەك(بێکاری_چەوسانەوەی چینایەتی_ زیندان و تێکۆشان_ ژنکوشتن بەناوی شەڕەف_ خۆشەویستی) و چەندانی تریش دەکات. واتە ڕەنگدانەوەی واقیعی ژیانی مرۆڤەکانە لەو وڵاتە. ئەوەی لەو چیرۆکانەدا لەهزری منی خوێنەرمانەوە ئەوپەیامە بوو، نەك ڕەگەزی گێڕانەوە. بۆیە جیاوازکەتنەوە بەداهێنانی نوێ دەکرێت.بەوە دەکرێت کەدیدێکی تازەونوێمان لەدەقدا هەبێت. نەك چی دەگێڕینەوە. چونکە ئەگەرچیرۆك گێڕانەوە بێت بەتەنها، ئەوا ئێمەی کورد پێویستیمان هەربەچیرۆك نییە. لەبەرئەوەی ئەوەندە سەر گوزشتە و داستانی میللی و حیکایەتی فۆلکلۆریمان هەیەبۆ گێڕانەوە!!..

*ئەم بابەتە لەڕۆژنامەی (هەواڵ) ژمارە(746)ی ڕۆژی 2018-3-17 بڵاوکراوەتەوە…

٣.٣ ملیارد مرۆڤ ئۆتۆکراتانە بەڕێوە دەبرێن … نووسینی ماکس هۆلشەر و. لەئەڵمانییەوە هەڵۆ بەرزنجەیی

توێژینەوە:

لە زۆر وڵاتان دا،سەرۆکی حکومەتەکان،دەسەڵاتی خۆیان بۆ وەستان فراوان دەکەن. دەوڵەتی یاسا لاواز دەکەن، فەرمان بەسەر میدیاکاندا دەکەن. لەم لێکۆڵینەوەیەدا تورکیا بەتایبەت تورکیا دەردەکەوێ ـ بەڵام هەروەها دراوسێیەکی ئەڵمانیا. ٢٢/٣/٢٠١٨

بۆ درێژەی بابەت کلیکی ئێرە بکەن ...

عەقڵی خۆپیشاندەران و عەقڵی حیزبەکان … جیهاد محەمەد

١/ پارتی، جگە لەوەی زراوی چووە خۆپیشاندانەکان بەری پێنەگیرێت و گەورەتربێت و شکۆیان بە تەواوەتی بشکێت و لەسەر کورسییەکانیان بە شەق بیانهێننە خوارەوە، داخی زۆر دەخوات لەوەی، کە هەندێک لە حیزبە ئۆپۆزسوێنەکان بە تایبەتی بزووتنەوەی گۆڕان و کۆمەڵ سوود لەم خۆپیشاندانانە وەربگرن و لە کێبڕکێی هەڵبژاردنەکاندا پێشیان بکەون. ئەم دوو گرێ دەروونییە زۆر ئازارایان دەدات.
٢/ یەکێتی، وا سەریان لێشێواوە، نازانن بڵێن چیی و چۆن ڕەفتار بکەن، لە لایەک حیزبەکەیان بووە بە شوشەیەکی شکاوی دەیان پارچە، لە لایەک بەرهەم ساڵح لێیان بووە بە مەڵزم و داخی لە دڵیان دەرناچێت و تەقیون لەوەی ئەو چەند کورسییەشیان لە دەستبچێت بەهۆی لیستەکەی بەرهەم ساڵحەوە، لە لایەکی ترەوە تووند لە ڕێگەی قوباد تاڵەبانییەوە دەستیانگرتووە بە حکومەتە دزەکەیانەوە، کەچی لە هەمان کاتدا لە خۆشی ئەوەی خۆپیشاندان لە هەوڵێر و دهۆکدا شان بەشانی خۆپیشاندانەکانی سلێمانی بەڕێوە دەچێت قریوەیان لێوە دێت.

٣/ هەموو حیزبە ئیسلامییەکان بە یەکگرتووی برا بچکۆلانەکای بارزنییەوە، خوا خوایانە ڕۆژانە دەیان کەس بە هۆی توونددوتیژییەوە خوێنی لێ بهێنرێت، بەڵکو خێرێکی تیا بێت بۆ ئەمان و بڵێن تەنها وەڵام ئیسلام و حیزبەکانی ئەمەیە، هیچیان بۆ نەماوەتەوە ئەوە نەبێت شەقام بکەن بە مزگەوت و نوێژی جومعە و جەماعەت لە سەر شەقامەکان دابەستن.
٤/ نەوەی نوێ، وای پیشاندەدەن هەموو گەنجەکانی ناو ئاپۆڕای

خۆپیشاندانەکان لە خۆشەویستی نەوەی نوێوە هاتوونەتە سەر شەقام و لەبەر خاتری چاوی کاڵی شاسوار عەبدول واحید خۆپیشاندان دەکەن. کاک شاسوار وا بیردەکاتەوە هیچ هێزێکی سیاسیی شان نادا لە شانی خۆی تاقە هێزی سیاسی پاشەڕۆژە.

٤/ لیستی هاوپەیمانی دادەپەروەری، لە هەڵەداوانی ئەوەدان، ئەم دەرفەتە لە دەستنەدەن، بە پەلە و خێرا خێرا خەریکی گۆڕانن بەم دەڤەر و بەو دەڤەردا و خۆیان پیشان دەدەن، کە جوان و قشەنگ و ڕاقین.

٥/ بزووتنەوەی گۆڕان، ئەیانەوێت لە ڕێگەی خۆپیشاندانەوە ٢٤ کورسیەکەیان بکەن بە ٥٠ کورسی، بە ئەمەش بەردەوام ئەو قسەیە بە دەمیانەوەیە، ئەگەر بزووتنەوەی گۆڕان نەبوایە خەڵک چاوی نەدەکرایەوە، وەک ئەوەی خەڵک هەمووی چاوی کوێربووبێت پێش بزووتنەوەی گۆڕان.

هیچ حیزبێک نییە لەم حیزبانەی کوردستان، ئەوەی بیر بێت، کە حیزب دامەزراوەیەکی سیاسییە و بووە بە ئامرازێک بە چوونە پێشەوەی بیر و ئەندێشەی خەڵک و هەڵقوڵاوی ناو خەڵکە، ئەوە خەڵکە، کە دەبێت بە پشتیوانی ئەم دامەزراوە سیاسییە، دەنا لە هەموو دنیادا هیچ تاکە کەسێکی سیاسیی و هیچ گروپێکی سیکتاریزمی سیاسیی و دینیی نەیتوانیەوە بە بێ خەڵک و جەماوەر بە زەمەنێکی کورتیش پیشڕەوایەتیی خەڵک بکات. بۆیە هەرچ حیزبێک لەم حیزبانە ناحەقییەکی گەورە دەکەن لە بەکارهێنانی خۆپیشاندانەکان بۆ مەرامی حیزبایەتی خۆیان. حەقبوو ئەم حیزبانە، هەندێک مەدەنیانە ڕەفتاریان بکردایە و ئازادییان بدایە بە خۆپیشاندەران و بە مەرامی قۆرخکردنەوە نەچوونایەتە ناو خۆپیشاندەرانەوە.

دەبوو ئەم حیزبانە لە جیاتی ئەم کەبەکە ناشیرینانە، لە جیاتی ئەو هەموو ڕق و کینە خستنەی دژی خەڵکەوە بەرامبەر بە یەکتری، بە ئارامتر بیریان بکردایەتەوە، نەک خۆیان ڕابوەشێنن و ئاپۆڕای خۆپیشاندانەکان بە هی خۆیان بزانن.

بەرەی دەسەڵات، دەبوو وا بیریان بکردایەتەوە، کە چیتر دزی و جەردەیی ناخوات و فروفێڵی سیاسی سەرناگرێت بۆیان، دەبوو دەستبەجێ بەدەم داوا ڕەواکانی خۆپیشاندەرانەوە بهاتنایە.

بەرەی ئۆپۆزسیۆن، دەبوو دەستبەجێ هەموو جیاوازییەکانی خۆیانیان بخستایەتە ئەولاوە، پێکەوە لە هەوڵی ئەوەدا بوونایە، میکانیزمێکی عەقڵانی بدۆزنەوە بۆ پشتیوانی کردن لە خۆپیشاندەران، نەک هەر لایەنەو بۆ خۆی لە هەوڵی ئەوەدا بێت ئاپۆڕای خۆپیشاندەران قۆرخ

بکات بە خۆی و، بیکات بە بانگهێشتکردن بۆ کاندیدەکانییان.
چەند گرنگ بوو بەرەی ئۆپۆزسوۆن و لیستە نوێکان پێکەوە بەیاریان بدایە لەسەر ئەوەی ئەم حکومەتە پوچ بووە و هیچ بڕوایەکیان پێ نەماوە و بە تووندی لایەنداری خۆپیشاندانەکایان بکردایە و بە تووندیش تووندوتیژیی دەسەڵاتیان شەرمەزار و رشوا بکردایە، ئای بە ئەو عەقڵە لە کوێیە و، بە ئەم حیزبە ئۆپۆزسوۆنانە نایگەنە.

/٦ خۆپیشاندەران، بە داخەوە ناڕێکخراوە، بە داخەوە، تا ئێستاش لەگەڵ ئەوەی جوێن بە کەیلە دەدەن، جوێن بە گەمژەیی حیزبیی دەدەن، لەگەڵ ئەوەی دژی ستەمکاریی و دەسەڵاتخوازین، بەڵام زۆرێکیان لە ناو خۆپیشاندانەکانەوە هێشتا ئەفیونی حیزبایەتیی و دینیی بەرینەداوە و لە دڵەوە بەیە خۆپیشاندان دەکات، کە بە بەرژەوەندی حیزب یان لیستەکەی خۆی بشکێتەوە.
لەگەڵ هەموو ئەم کەموکوڕییانەی حیزبەکان و خۆپیشاندەرانیشدا، دڵنیام، کە خۆپیشاندەران سەرکەوتن بەدەست دێنن و دەتوانن مافەکانی خۆیان بە بەردەوامیی خۆپیشاندانەکانیان بگەرنەوە بە خۆیان.
دڵنیاشم، ئەگەر خۆپیشاندانەکان بەردەوام بێت، ئەو هێزی پۆلیس و ئاسایشەی، کە دەسەڵات کردویەتی بە گژی خۆپیشاندەراندا، ئەمڕۆ و سبەینێ دەگەڕێنەوە باوشی میللەت و دەبن بە بەشێک لە خۆپیشاندانەکان و ڕاپەرینی جەماوەری شۆرشگێر و ڕادیکاڵ.
لە ڕاپەڕینی ساڵی ١٩٩١دا بینیمان چۆ جاشەکان و زۆریکیش لە سەربازەکانی رژێمە فاشییەکەی سەددام هەر ئەوەندەی زانییان کار لە کار ترازوە، بە پۆلە گەڕانەوە ناو ئاپۆڕای خۆپیشاندەران و راپەڕیوەکان، ئەم جارەش هەروا دەبێت. ئەوە تا لە خۆپیشاندانەکانی شاری هەولێردا، خەڵک هاوار دەکات، کەیلە، کەیلە،کەیلە بە ئەنگێیە، بە ئەنگێیە، بە ئەنگێیە، وەرنە لامان بە ئەنگێیە.

جیهاد محەمەد
٢٨/٠٣/٢٠١٨

لە ناو کۆمێدیای سیاسەتدا □!!
جوتیار …

بە درێژایی سەدان ساڵ یاری بە چارەنوسمان دەکرێت و دەکەین؛ وەك ئەو کۆمەڵە مرۆڤەی کە مێژوو ناوی لێناوین کورد، سەدان ساڵ لە ژیانی سیاسیمان تێدەپەڕێت و کەچی ئێمە نەمانتوانی شوێنێك بۆ جێپێیەکانی خۆمان وەك مرۆڤ بدۆزینەوە، سەدان ساڵ شارەکانمان داگیر دەکرێن و دەسوتێندرێن، ماڵەکانمان دەڕوخێندرێن، شوێنی نیشتەجێبونمان دەکرێت بە ئاسەوار و وێرانە، گەنجەکانمان دەبنە قوربانی و کچەکانمان دەکرێن بە کەنیزەك و سەبایا، دایکانمان عومریان لەگەل هەناسە ساردی و فرمێسکەکانیان ژێر گڵ دەنێن، سەدان ساڵە منداڵەکانمان لە خراپترین ژینگەی کۆمەڵایەتی و سیاسیدا پەروەردە دەبن، ژێرخانی ئابوری و سەروە مرۆیەکانمان بەتاڵان دەبردرێن، شتێك نییە بە ناوی شارستانیەتی ئەو کۆمەڵگایە و شتێك نییە بە ناوی کولتور، کەچی هێشتاش دڵمان خۆشەو پێمان وایە کە مرۆڤگەلێکی زۆر سەرکەوتوو ئامانجگیرین. کە چی لە ڕاستیدا دۆڕاوترین و تێکشکاوترین ئینسانی سەر ئەو زەمینەین.

هەموو ئەوانە داگیرکەرو ئیمپرزالیزم و فاشیزم و راسیزم و ئەو مەفاهیمە سیاسی و دەستەواژە باوانە بە تەنها بەرپرسیار نین بۆ ئەوەی ئێمە تێکشکانی مرۆیی/ ئەقلی خۆمانیان بخەینە ئەستۆ، بەڵکو فاکتە هەرە سەرەکیەکە بەر لە هەرشتێك نەبوونی پەیمانی یەکانگیریەکی کۆمەڵایەتی و لە بۆشایی و نا کاریگەربوونی فیکر و ئیدیایەکی مرۆیی؛ کە لە سەر بنەمای ئیرادەو بەها ڕاستەقینەکانی مرۆڤ ئیندیڤدواڵێك بونیاد و پەروەردە بکات.

ئێمە بە هەموو مێژووی سیاسیمانەوە نەمانتوانی وا لە بەرامبەرەکانمان بکەین کە وەك مرۆڤی ژیر و تەندروست بمانبین و هەڵسوکەوتمان لەگەڵ بکرێت، ئەوە قەدەر نییە و هیچ پەیوەندیشی بە ڕەشی نێوچاوانەوە نییە، ئێمە نێوچاوانمان نا؛ بەڵکو زیهن و بیرکردنەوەو تێڕوانینمان ڕەشە، لەوانەیە بونەوەری کورد خراپترین جۆری پێکهاتەکانی ئەو کائینەی بەرکەوتبێت کە لە سەر زەوی پێی دەڵێن مرۆڤ.

زۆر ئەستەمە لەو زەمەنەدا کورد بیتو پێتوابێت بەشێکی لە مێژووی مرۆڤایەتی، پێتوابێ وەك کۆمەڵگایەکی تەندروست و وەك ژیارێکی

وابەستە بە مرۆڤایەتی سەیر دەکرێت، پێتوابێ وەك کۆلۆنیەکی مۆدێرن و و خاوەن شارستانی تەماشا دەکرێت، پێتوابێ تۆ زۆر مەزنی و بوونت لە ناو ئەم هەسارەیەدا زەرورەتە، پێتوابێ تۆ بەڕاستی شایستەی خەڵاتکردن و ستایشکردنی، پێتوابێت تۆ بونەوەرێکی غەریب و ناوازەی و قابیل بە هەموو ئەو جیاوازیانەی وەك هەڵبژاردەیەکی سۆسیۆ/ بیۆلۆژی.. چ کارەساتێکە ئەو بیرکردنەوەیە، کارەسات نا بەڵکو گەمژەیەکی زۆر مەزن و لە ڕادەبەدەرە چونکە لەوانەیە هیچ مرۆڤێك بارتەقای مرۆڤی کورد هەستی کەمایەتی تیادا نەبێت، هیچ مرۆڤێك بارتەقای مرۆڤی کورد دووڕوو نەبێت، هیچ مرۆڤێك بارتەقای مرۆڤی کورد درۆزن نەبێت، مرۆڤی کورد بە هیچ پێوانەیەکی فیکری و ئیدیۆلۆژی ناتواندرێت دەستنیشانی پانتایی و توانا ئەقلیەکانی بکەیت، ناتوانیت وەك کەسایەتیەك بیناسیت و بیدۆزیتەوەو فیگورێکی مۆڕالی و مرۆیی لێدروست بکەیت،لە وانەیە هیچ مرۆڤێك بارتەقای مرۆڤی کورد حەز بە تێکشکانی خۆی و دۆستەکانی نەکات، هیچ مرۆڤێك بارتەقای مرۆڤی کورد لەوانەیە خۆپەرست و خۆسەپێن نەبێت، لەوانەیە هیچ کۆمەڵگایەکیش وەك کۆمەڵگای کوردی ئامەدەی تسلیم بوون و خۆبەدەستەوەدان نەبێت، جا بە دۆست یان بە دوژمن، هیچ ئینسانێك وەك ئەو ئینسانە لاواز و هەڵخەڵەتێندراو نییە، لەوانەیە هیچ بونەوەرێك وەك ئەو بونەوەرەی بە ناوی کوردەوەی قەدەر فڕەیداوەتە سەر زەوەی مەرایکەرو بۆ ئاراستە نەبێت.

ئیتر بەو هەموو خەسڵەتە نامرۆیانەوە دەمانەوێت ببین بە چی و چیمان لێدروست ببێت؟! دەمانەوێت نمونەی حیزب و دەزگاو دەستەڵاتی کوردی چۆن بێت؟! دەمانەوێت سیاسەتمان چۆن و ستراتیژمان چی بێت؟! دەمانەوێت چی تێبگەین لەو کەونە ئاڵۆزو ناسەقامگیرەی که هێشتا لە بوونی خۆشمان تێنەگەیشتووین!! ئیتر تۆ هەموو ئەو شتە ناوازانەت لە ناوەوەی خۆتدا کۆکردبێتەوە دەتەوێت چی پێشانی دەرەوەت بدەیت؟!
ئێمە دەمانەوێت چی تێبگەین لەو چەمك و سیستێمە سیاسی وئابوریەی که لەسەر کوشتنی (Agent) سیخوڕێك خەریکە شەڕی جیهانی سێیەم هەڵگیرسێنێت و لەسەر قڕکردنی ملیۆنان مرۆڤی بێتاوانی تریش خەریکە دونیا لە بێدەنگیدا بخنکێنێت!!..

وەڵامێک بۆ کاک شوان ئەحمەد و هاوشێوەکانی ... هەڵۆ بەرزنجەیی

" لێگەڕێن تیۆرییەکان بمرن نەک مرۆڤەکان " کارل پۆپەر ....

کاک شوان ئەحمەد لە واڵەکەی خۆیدا بابەتێکی بڵاوکردۆتەوە بە ناوی:
" ڕەگەزپەرستی کوردانە و سوکایەتی کردن بە عەرەب "
ـ جەمال غەمبار و هەڵۆ بەرزنجەیی و شیرکۆ بێکەس و فەرهاد پیرپاڵ و هاوبیرەکانیان، بە تۆپزی خۆی گەرەکێتی ئەو ناوانەی سەرە، بەو ڕستەیە تاوانبار دەکات.
دەست پێکی نووسینەکەی بە گوتەی جۆزیف برۆدسکی "ئەدەبی خراپ جۆرێکە لە خیانەت"، داڕشتووە.

کورتەیەکی پێویست: کاک شوان هەوڵ دەدات ئەو ناوانەی ڕیز کراوان بەوە تاوانبار بکات، ئەدەبی خراپ بڵاودەکەنەوە و پەیامی ڕەگەزپەرستانە بەرجەستە دەکەن. ئەمەش بە پێوەری گوتەکەی برۆدسکی بێت خیانەتە. کەواتە ئەم دەستەیە لەبەرئەوەی خیانەت دەکەن و خیانەت بڵاودەکەنەوە شیاوی ڕووبەڕووبوونەوە و سزادانن. پرسیار ئەوەیە، گەر ئەو دەسەڵات بێت و ببێتە خاوەن دەسەڵات، چیمان لێ دەکات و چۆن مامەڵەمان لەتەک دا دەکات و چی لە بەرهەمەکانمان دەکات و چ حوکمێکمان بەسەردا دەدات.!؟.

هەڵبەت هەر ئاماژەدان بە خیانەت بەخۆی کارێکی ترسناکە، ئەگەری جۆراوجۆری خوێناوی و توندوتیژی و حوکمی قورس و چارەنووسی تاریک لەگەڵ خۆیدا دەنێتە مەیدانەوە. هەرچەندە ڕەنگە برۆدسکی لە ڕەوتی ئەدەب و بۆچوونێکی تردا، ئەم قسەیەی کردبێت، لە دیسان وا کاک شوان و هەندێ کەسانێکی تریش لە هاوئامانجەکانی کردوویانەتە ڕوانگە خۆیان و یاسای ئەقڵ و گۆپاڵی دەستییان.

بەڕێزان...
لە دوای کارەساتی هەڵەبجە، دەقە شیعرێکم خوێندەوە،لە بەیتێکیدا هاتووە:
ئیتر لەمەو دوا
لە هەڵەبجەوە،

دەڕوانینە خەڵک، دەڕوانینە خوا.

هەر لەم میانەدا،مامۆستا شێرکۆ بێکەسیش لە قەسیدەی "ژەهر"دا دەڵێ:

سەرمان،سەرمان،سەرمان،سەرمان!
ئەبێ ئەم سەرە گەنیوە،لە خۆمان دووربخەینەوە
بیگۆڕین و سەرێکی نوێی لەجێ دانێین.
یان..
ئەبێ ئەم سەرە، ئەم گڵۆپە سوتاوە داگرین و
وای فڕێ دەین، لە دوایدا
وردە شووشەکانی نەچن، بەپێی منداڵەکانماندا!.

دوای ئەم تراژیدیا گەورەیە، من پێم وابوو ئیدی ئەم وەرچەرخان و کودەتا عەقڵییە، بۆتە باوەڕ دروشم و دیسپلینێکی چەسپاو و گردەبڕ و چیدی پێویست ناکات بە گفتوگۆی بێزەنتینی، چەمکە عەمارەپەکانی ناو دەقی تیۆریی و دروشمە سوواوەکانی بازاڕی نەوت و خوێن، لە نێو کایەی سیاسی و ڕۆشنبیری کوردی دا شەنوکەو بکەینەوە: داخۆ ئێمە کوردستانین یاخود …چین؟،مرۆڤایەتی درۆیە یاخود هەیە ؟!. کوردانە بیر بکەینەوە یان نەتەوەییانە؟!. تاد. بەواتایەکی دیکە جارێکی دی بگرە و بەردەیەکی ئەوتۆی لە پانتایی نووسینی کوردیدا جێگایەک نادۆزێتەوە،چوونکە ئەنفال و هەڵەبجە هەموو شتێکیان یەکلا کردەوە.

ئاخر کورد هەموو تاڵی و سوێرییەکانی چێشت و ئەزموونەکانی تێپەڕاند و ڕۆژگارە جۆراوجۆرەکانی دی و کارەساتە خوێناوی و دڵتەزێنەکانی بەسەر هات و لە مەیدانی تاقیکردنەوەشدا هەموو شتی بەسەرهات.

کۆمپانیاکانی دەوڵەتی پێشکین و گۆتە و شیللەر و کانت و هەموو ئەوانی دیکە، گازی ژەهراوی دروست دەکەن و دەیدەنە دەست، نەوەی حەججازی کوڕی سەقەفی، ئەویش داروبەرد و ئاسمان و زیندەوەر و پەلەوەر و منداڵ و گەورەی شارێکی وەک هەڵەبجەی پێ ژینەساید دەکات. بە ئاشکرا و بە دەنگی دلێڕەوە بە بەرچاوی جیهانەوە و دنیاش قەوقەپ دەکات و چاو دەنووقێنێ.کەواتە ئیدی چی ماوە و دەمێنێ بە گفتوگۆکردن و خۆ هەڵدانەوە و باخەڵ فەرەحی و وڕێنەی فەلسەفی؟!.

بەڵام بەداخەوە وەک ئەوەی ئێمە لێرەدا دەیبینین و لێی تێگەیشتووین، بەم کورتە نووسینە و چەند نموونەیەکی هاوشێوەیدا دیارە، پەتای ئەم دەرد و وەناقە زۆر لەوە قووڵتر و توندتر بینەقاقای هەندێ دەستە و گرووپی کوردی گرتووە، گەر بێت بە دەیان

تراژیدیا و ماڵوێرانی دیکەی نەتەوەیی بەسەرمان دا بێت، هەشتا ئەوانە! ناتوانن ژەنگی بیریان پاک بکەنەوە و هەستی پەستی خۆبەکەمزانییان ناگۆڕێ. پەند و وانە وەرناگرن، گۆشە ناکەن و پەردەی شەرمنی نادڕێنن و هەر سوور دەبن لەسەر هەڵوەستی خۆیان.

کاک شێرکۆش لە قەسیدەی ژەهردا بە هەمان کارەسات دەڵێ:

سەیرکە:

ئەم هەموو بارانە کوژراوە.

ئەم هەموو شەپۆلە خنکاوە.

ئەم هەموو ئەستێرە پژاوە.

لە کوێدا بنێژم؟

چ خوایەک دەستی دەنێ و ئەم سەرە بڕاوەم هەڵگرێ و

بیخاتە کۆشییەوە و، ڕەگ بە ڕەگ،خوێن بە خوێن

ژێ بە ژێ بیدوێنێ؟!

دواتر دەڵێ:

گەر گیرفانی نەوتت هەیە

گەر گیرفانی گازت هەیە

ئەتوانی قوڕگی “ماو” بکەی

پێکەنینی “کاسترۆ” بکەی

دەست و پەنجەی “میتران” بکەی

هەردوو مەمکی “تاتشەر” بکەی!

پاشان دەنووسێ..

با ئەو دادە لەسەر کورسی ئێسکی مێژووم دانیشتبێ.

با ئەو مافە بە ڕمی خۆی کەللەسەرمی هەڵگرتبێ.

با ئەو بانقە سەرچاوەکەی خوێنی من بێ.

ئەو بازاڕە چاوی من و پەنجەی من و

هەناسەی تیا بفرۆشرێ.

ئەو مەزاتەیش شاخ و بەهار و باران و

هەتاومی تیا مەزات کرێ!.

بە پێی گۆزومقەستی هەڵسەنگاندنەی کاک شوان بێت قەسیدەی “دادە” هەر خراپ نییە، بەڵکو راسیسمیشی لێ دەتکێ. کەواتە شێرکۆ خائینە. بەواتایەکی تر خیانەتی کردووە،چونکە ئەدەبەکەی خراپە.

کاک شوان بەم بابەتەی دەمانگێڕێتەوە بۆ سەرەتای ئەلفوبێیەکی نیوسەدە پێشتر. دوای هەڵەبجە و ئەنفال و لەم دواییانەشدا سەرهەڵدانی داعش و ژینۆسایدی شەنگال و داستانی کۆبانی و عەفرین و ڕووداوەکانی سووریا، ئەو “مفاهیم”انەی رووی مەجلیس و وتارنووسییان نەماوە، کاک شوان هەتا ئێستاش داکۆکییان لێ دەکات و

لێرەدا بێتە بریکاریان، کاڵ نەبێتەوە.
قسەمان لێرەدا لەسەر ئەوە نییە، مرۆڤدۆستی و هومانیزم باش نییە و ڕێز لە کەسایەتی و مافی مرۆڤ ناپیرۆز و دزێوییە، بەڵکو تەواو بە پێچەوانەوە، ئەوە کاک شوانە ئەو گوتە و دروشمانەی پووچەڵ کردۆتەوە و بێمانا نمایشتی کردوون. نامەخوا ئەوە کاک شوان نییە، ملیۆنەها مرۆڤی کورد ناکەوێتە بەر دیدی کوردبوونی.

سەرەتا سوپاس بۆ کاک شوان، بابەتێکی وای سەرلەنوێ هورووژاندەتەوە و دەرفەتێکی دروست کرد، بە ناچاری و سەرپێیش بێت، بە خێرایی تیشکێکی ڕووناککەرەوە بخەمەوە سەر هەندێ لەم بۆچوونانە. دیارە هێشتا خەتە و پاشماوەی بۆچوونە سەقەت و یەتەپیاییەکان لێرە و لەوێ لەناو خەڵکانێکدا ماوە و هەیە. جا ئەم ڕوانگانە، هی بێ ئاگایی و نەزانی بێت، یاخود خۆدەرخستن بێت، جۆرێک لە موزایەدەی فیکری و سیاسی و ئایدیۆلۆژی و قەستنەوەی دەرەتان بە سنگ دەرپەڕاندن بێت، ئەوە هەیە و هەستی پێ دەکەین و دەیبینین، کەسانێک هەر هەن هێشتا دەم لەم جۆرە باسانەوە دەدەن و بە هەلی دەزانن تیری خۆیان لە کات و شوێنی هەستیار و ڕوو لە پیرۆزییەکانی نەتەوەی کورد بهاوێژن — ئاخر لە وڵاتێ ئێمەدا سنووری سوور بەدەوری هیچ بەها و پیرۆزییەکەوە نییە —. ئەوەیشی بەلای تیرهاوێژەکەوە گرنگ نییە، تیرەکەی لەسەر چ بنەما و بیرکردنەوەیەک ئاڕاستە دەکات! چ دەنووسێ و کامە بابەت بە سوودی گشتی بەسەر دەکاتەوە. گرنگ هورووژاندنەکە و خۆدەرخستنەکە و خۆ جیاکردنەوەکە و لاساییە کوێرانەکەیە. کەچی دەرک بەوە ناکات و بایەخی بە ئەوە نییە ئەو هورووژاندنە مەخسەرە دروست بکات و گاڵتەجاڕییەکی لێ بەرپا بێت و دەرئەنجام هەموو بەها و جوانییەکان قەزەون بکات و ڕاستییەکان بکوژێ.

بەدووری نازانم، سازدانی ئەم جۆرە بارودۆخە، پەیوەست بێت، بە باری دەروونی ئاڵۆز و شپرزەیی جۆرە حەزێکەوە!. کاتێ کەسێ دەزانێ لەناو کۆمەڵ دا، لەبیرچێتەوە، بۆ خو ڕزگارکردن لەم ستاتووەی، دێ و لەم کەناڵانەوە هەوڵ دەدات زوو بێتەوە مەیدان و بەرباس. جابێیە ئامادەیە، بە هەر نرخێک بێت، دەودەشاو تەکێڵ بکات، هەر بۆ ئەوەی بکەوێتەوە ناو ناوان و بێتەوە بە کەرەسەی باس و دەمەتەقێ!.

وەک خوێنەر و تەماشاوان و گوێگر، هەر زوو هەست دەکەیت، ئەو تاپیانە لە خەڵک، گەرمترین بابەت و هەستیارین باس لە دوێنە و ئەمڕۆ و ڕەنگە سبەینێشدا، هەڵبژاردووە و هەڵدەبژێرن، بە بەگژداچوونەوە و ڕووشاندن و بێبایەخ و کەم سەنگکردنی، پرسگەلی

نەتەوەیی و سیمبۆلەکانی نیشتمان و پیرۆزی و بەهای کولتووری و مێژوویی و نەتەوەیی. بەئامجی بتوانن هزر و مێشکی تاکەکان سەرکوێر بکەن و ئەو هەست و نەستەیان بتاسێنن، کە لە ڕوانگەی بەرژەوەندی باڵای نەتەوە، لەسەر زەمینەی واقیعی ژیانی کۆمەڵایەتی و سیاسی و مێژوویی و فەرهەنگی کورد، شیاوی هەست پێکردن و بایەخدان و گرنگییە و کارایانە کاری پێ دەکەن و خستوویانەتە گەڕێ. بە دیوێکی تریش داگیرکەران و دوژمنانی کورد، لە پلەی یەکەم دا بەس لە کوردبوون دەترسن و ئەم خەسڵەت و باوەڕەیان لا بقە و جێی مەترسییە.

هەموو مێراقی ناوبراو، هەر بەئەوەیە خۆی وا بنوێنێ خەڵکی پێی بڵێن گەلێ مرۆڤدۆستە،ژیاری و ئەکادیمی و ئینتەرناسیۆنالیستە. خۆ گەر هاتوو کەسێک وەک ئەو بیری نەکردەوە و نەینووسی وا تەمەتە ئامادەکراوەکانی ناو فەرهەنگی خۆی دەخاتە پاڵ. بەم کارەشی وا هەست دەکات لە سەرو مرۆڤایەتییەوە و تاجەکە لەسەری خۆی دەنێت و ئەوانی دیکەش دەچنە/دەخاتە خانەی خیانەتەوە.
کاتێ ئەم لۆژیکە گەڕێ دەبێتە دیاردە و پێوەر و ڕوانگە،ئیدی هەواڵەکەبەتایبەت لە کۆمەڵگای کوردی دا،کە دواکەوتووە و خۆی باش ناناسێ، وەک تەی بەردەم ڕەشەبا ڕەشەخەڵکەکی سەیر و سەمەرە بەهاوی دەکەنەوە و کاوێژی دەکەنەوە. هاوکات لەسەر بنەما هاوڕێیەتی و بەرژەوەندی و موجامەلەی ڕۆژانە بەردەم چایخانە و دوکانەکان دەکەونە پێیدا هەڵەدانی. پاداشت و تەمەتەکان وەک مارکەی ئامادەکراو بە خەڵکەوەی دەلکێنن، بەو پێیەی خۆیان باوەڕیان بە پێلەنکردنەکەی هەیە.

لە هەقیقەتدا من چ ئاگادرییەکم لە شیعرەکەی کاک جەمال غەمبار نییە. بەس ئەو بەیتە دەبینم کە کاک شوان ئاماژەی پێداوە:
کورد پەنجەرەیەکی هەبوو بە فەین …. بەدووەکانی سەحرا شکاندیان…
عەرەب بەدەوی بوون هەتا ئەمڕۆش لە زۆر دەوڵەتی عەرەبیدا ئەم دیاردەیە بەرچاو دەکەوێ و هیچ نەنگییەکی تێدا نییە بەو ڕادەیەی کاک شوان گەیاندوویەتە سەر ڕاسیسم. هەروەک چۆن کەسێک بنوسێ کورد کۆچەرن هیچ گوناحێکی نەکردووە.
کاک شوان لەرەشدا پرسی ریفەڕاندۆمی ٢٥/٩/٢٠١٧ و ئاکامەکەی کردەتە پاشخانی ئەو هێرشە ناڕەوایەی سەر کاک غەمبار و خراپ باسکردنی پرسی ڕیفەراندۆم وەک گوناحێکی گەورەی مێژوویی کورد.

گەلێ! ئایا بڕیاری ریفەراندۆم هێندە هەڵە و تاوانەنێکی گەورەیە!؟ وا بێباکانە هەرچی زوڵم و ستەمی داگیرکەر و دوژمن هەیە، کاک شوان و هاوشێوەکانی لەم ڕێگایەوە چاوپۆشی لێ دەکەن و پاساوی بۆ

دەهێننەوە و ڕەوایەتی بە پەرچەکرداری داگیرکەر دەبەخشن؟!. سا ئەگەر بێت و ئەم حوکمە بەڕێزتان و لەشکرەی دیکەش ڕاست و ڕەوا بێت، ئەوە تەواوی ئەوەی پێی دەوترێ شۆڕش و خەبات و پێشمەرگایەتی و ڕێکخستنی ناو شار و ڕاپەڕین و جۆرەکانی تری خەبات هەموویان پلە و مەقامێ لەسەروو ریفەراندۆمەوەن و گەورەترن. کەواته گوناهی گوناهەکان و تاوانە گەورەکەن…!!؟ ئەی بۆ کرا و تۆ و لەشکرەت، بە باڵای دا هەڵدەدەن و تیۆریزەی دەکەن و بۆ دەستە و گرووپەی خۆتان ڕەوایەتی پێدەدەن و پیرۆزی دەکەن!؟. ئەی بۆ لێرەدا بەوانە ناڵێیت: شۆڕشی نوێی چی و خەبات بۆچی و چما ڕاپەڕین و زۆر پرسیار و شتی دیکەش؟!

کاک شوان زۆر بێ بنەمایانە و دوور لە زمانی گوڵ، تۆمەتی شۆفێنیزم و هەجووکردنی عەرەب، دەداتە پال غەمبار. هەروەک بزانێ و بیەوێ مەبەستەکەی بپێکێ، ڕستەکانی وا هۆنیوەتەوە. ناوبراو گەرەکێتی لە ڕاستی□□ک خۆی لا بدات و باز بەسەر هەقیقەتێکدا بدات و بە رۆژی رووناک، تۆمەت بەسەر خەڵک دا ببەخشێتەوە.

کاک شوان پێمان ناڵێیت! ئەی تۆ بە چ ماف و حەقێ ڕازی دەبیت، بەناوی عروبەوە نیشتمانت داگیر بکەن و بوون و هەبوونت بخەنە مەترسی□وە و مافەکانت پێشێل بکەن!؟. عروبە بە چ مافێ دەوڵەتی بۆ دروست کراوە و خاوەنی دەسەڵاتە و فەرمان بەسەر تۆدا دەکات و ڕێگەی ژیانت لێ قەدەغە دەکات!؟. سەیر و سەمەرەیە کەسێک ئەم دۆخە، ئازاری پێ نەگەیەنێ و هەستی مرۆڤ بوونی پێ بریندار نەبێت!!.

شوان و هاوئامانجەکانی دەیانەوێ خەڵک دەمکووت بکەن، تاوەکو کەس زات نەکات قسەیەک لەسەر واقیعی تاڵی بندەستی کورد،لەژێر ستەمی تورک و عەرەب و فارس بکات و پەرۆشێک لە بێ مافی و نەبوونی دەسەڵات و قەوارەی کوردی بخوات. هەموو ئەم ئ□ق□ت□ش بۆ ئەوەیە “هەستی مرۆڤایەتی” گوایە نەڕوشێ! خەونی منداڵانی ئەوانی دیکە! نەزڕێ،زیان بە چینی کرێکاری دەوڵەتە داگیرکەرەکان و میللەتە سەردەستەکانیان نەگات! مۆسکۆ و پەکین و نیگەران نەبن! فۆکۆ و هابەرماز گلەیی نەکەن!. داگیرکەران و دوژمنان تاوانبارمان نەکەن و بە جیاخواز ناوزەدمان نەکەن! مووچەمان بۆ بن□برن و …تادوایی.
لەڕاستیدا خوڵقاندنی دۆخێکی وا، لە پێشڕا،نیشانەی هەڵکردنی ئاڵای خۆبەدەستەوەدان و ڕازی بوونە بە ژیانی بندەستی و بێ بەشبوون لە کەرامەتی ژیانی ئازادی و شتگەلێکی تریش. دیارە گەر ئەمەش داواکراوەکەی کاک شوان و هاوشیوەکانێتی، هەموو دروشم و تیۆرییەکان خۆیان پووچەڵ دەکەنەوە و مانایان دەبێتەوە بە سفر.

کەواش بوو، دە چیدی ئێوەش خۆڵ مەکەنە چاوی خەڵک و ڕستەی ڕەنگاوڕەنگ م□□ز□ننەوە و وشکە فەلسەفە بە خ□□ک□ی داماو مەفرۆشنەوە، بەڵکو خۆتان سەرقاڵی با□تگەلێکی دیکە بکەن وباشتر وایە خۆتان نەکەنە دەمڕاستی کەس و لەم بوارەدا بێدەنگی هەڵبژێرن.

خەڵکینە! باشە هەر کورد ڕیفەراندۆمی کردووە؟ ئەوە سکۆتی و کاتالانیەکان!؟. هەر کورد هەوڵی سەربەخۆیی دەدات! ئەوە دوێنێ بوو تەیمووری رۆژهەڵات و کۆسۆڤۆ و باشووری سودان!. و دوای داڕمانی شورەوی بەچاوترووکانێک ١٥ دەوڵەتی نوێ دروست بوو و چەندانی میللەتی تر کە تا ئێستا دەستبەرداری ئەو مافە سروشتییە نەبوون و نابن و هەر لە هەوڵداندان. تەنانەت لە کیشوەری هەرە پێشکەوتووی ئەوروپاش، بزاڤی سەربەخۆیی گرووپی ئیتنی و میللەتان هەیە.

کاک شوان چ پێناسەیەکی شۆڤێنیمان بۆ ناکات. هیچ لە داگیرکەر و کۆلۆنیالیزم تێ نەگەیشتووە و هەست بەو دەسەڵاتە مادییە بێگانەیە ناکات. گەلێ نووسەر ئەم جۆرە دەستەواژانە نا بەرپرسانە دەدەنە بەر نووکی قەڵەمەکەیان و هاوکات زۆر خوێنەری ڕواڵەتی، سەرسامن بە بینین و خوێندنەوە و گوێ لێبوونی ئەم وشەگەلی شۆڤێنیزم و فاشیزم و گلۆبالیزم و…هتد.ڕەنگە لای زۆر کەسیش پێوەری ڕۆشنبیریی بێت!.

جا باشە با نموونەی ئەوە بهێنینەوە: ئەگەر ئۆکرانییەک باس لە داگیرکاری رووس و تاوانەکانیان بکات! گەر بێت و ئەرمەنیەک باس لە ستەم و کوشتاری تورک بکات، وامان دانا جوولەکەیەک چیرۆکی هۆلۆکۆستمان بۆ دەگێڕێتەوە،ئایا ئەمە ڕاسیسم و فاشیزم و شۆڤێنیزمە؟!

شۆڤێنیزم،واتە نەتەوەیەک خۆی بە باڵاتر و ژێهاتووتر ببینێ لەوانی تر و نکۆڵی هەبوون و بوونی نەتەوەیەکی تر بکات و لەسەر هەژماری جەستە و هزر و فەرهەنگی ئەو نەتەوەیە بژی. شۆڤێنیزم دەسەڵاتێکی زەبەلاحی سەربازی و ئابووری و فەرهەنگی سیاسییە، بە دامودەزگای هەمەجۆرەوە. لە هەوڵی کوشتن و بڕین و گۆڕینی دیمۆگرافی و قەدەغەکردنی زمان و شێواندنی مێژوو و سڕینەوەی ژیانی کۆمەڵایەتی میللەتانی بندەست دا خراونەتە گەڕ. ئەوەی تورکیا و ویران و عێراق و سووریای دەستکردی ئیمپریالیزم هەیانە و پێرەوی دەکەن و ڕەوایەتی پێدەدەن و تۆش نادیدە دەیگری و ستایشی دەکەیت.

ئایا ئەم قاڵب و دەستوورە، بەسەر ئ□و تاوانەی کاک شوان باسی کردوون،و تێکڕای کورد دا دەچەسپێ؟ مامۆستا مەسعوود محەمەد لەم ڕووەوە دەڵێ:” گەلی کورد لە بارێکدا نییە چاوەڕوانی ستەم و دەست درێژی لێ بکرێت،هەتا پەل بکوتێ و تێڵا بوەشێنێ دەست و کوتەکی لە

سنووری ماڵە کاولەکەی خۆی تێپەڕ ناکات. کەسێک بکەوێتە بەر کوتەکی کورد دیارە بە پێی خۆی هاتۆتە بەر ئەو کوتەکە و هەر خۆی دەستدرێژی کردووە لە سنوور و ماڵ و ژیانی کورد". ئەرکی کاک شوان و هاوئامانجەکانی ڕازیکردن یان نەفرەتکردنە لە گورگ، تا گەشتی مەڕ نەخوا، نەک گوناهبارکردنی مەڕ، بەوەی شەقی خۆپارێزی لە گورگ دەدات.

برالە، لەم کەنتەکسە و دەقەکانی تریشدا و لای مامۆستا شێرکۆ و بەندە و کاک غەمباریش، باس لە بوونەوەرێک دەکەین، بریتییە لە بونیاتی دەسەڵاتێکی عەرەبی ١٠٠ ساڵێک دەبە، لە چوارچێوەی دەوڵەتێکی زێڕێک و ١٥٠٠ ساڵێکە بەناوی ئاین و کولتورێکی داعشئاساوە حوکم دەکات، وەک نەتەوە زاڵ و براگەورە و داگیرکەر. عەرەب خۆیان هەڵگری پەیام و کوولتوری شەڕ و سەپێنەوەی و تواندنەوەی ئەوانی ترن و خۆیان کردۆتە خاوەنی دەیان و سەدان دامودەزگای داپڵۆسین و ملیۆنەها کۆتوبەندی یاسایی و ئاینییان ڕاگەیاندووە، لەدژی بوون و نیشتمان و نەتەوەیەکی وەک کوردستان و کورد بە نموونە.

ئەوە مەسعودییە، تۆ بە بەچکە جنۆکە و دێو و درنج دادەنێ. ئەوە عەفلەقە، تا ئەودیو چیاکانی پشتە بە نیشتمانەکەی باووباپیرانتەوە، بە هی عەرەبی دەزانێ. ئەوە سەعدی یوسفە، بە کوردستان دەڵێ: قردستان،واتە مەیموونستان.! تۆ دەتەوێ شاکارێکی شێرکۆ و غەمبار،کە باس لە کۆڕەوەی نەتەوەیەکی داگیرودا بەشکراو دەکەن،لەژێر ستەمی کەلۆنیالیستیدا دەناڵێ، بخەیتە ئەم ئاستەوە!. لەکاتێکدا دەبوو بەڕێزتان هەر بە زانیاریش بوایە، ئاماژەیەک بە ڕاسیستی و شۆڤێنێتی ڕاستەقینەی ئەمانە بدەیت.
لاپەڕەی ڕۆژنامە و گۆڤار و دیوانەکان گەواهن، هەندەی شێرکۆی شاعیری کورد، شیعری بە عەرەب وتووە، بە هەموو عەرەب نیو هەندە شیعریان بە کورد نەوتووە!!. شیعر بە دەریاسین و سەبرا و شاتیلا و غەسان کەنفانی و مەحمود دەروێش و ... هتد. ئیدی نازانم لە چ هەست و نەستێکەوە مەبەستت وەرگرتووە، ئەم بۆچوون و حوکمە لەسەر شێرکۆی لووتکە دەردەبڕن.
{قەسیدەکە کە سەرلەبەری ستایشی رەگەزپەرستییە و بەمانیفێستێکی راسیستانە دەچێت}. شوان.
کاک شوان بەناوی کاک شێرکۆوە بۆچوونێک دەگۆڕێتەوە،گوایە شاعیر پێی خۆش بووە دەستبەرداری بەشێک لەو شیعرانەی وتوویەتی ببێت و بیان سڕێتەوە و خۆیان لە بەبەری بکات. دیارە بە باوەڕی کاک شوان

قەسيدەى “داڵ” لە بەرايى ئەو شيعرانەدان كە شێركۆ توووڕى هەڵدەدان.شاراوە نييە هەركەس ئازادە،چۆن مامەڵە لەگەڵ بەرهەمى خۆى دەكات. لێ كە بڵاوكرايەوە، ئيدى تازە ناتوانێ لە سياقى كات و شوێنەكەدا، ئەتكى بەرى ڕەنجى خۆى بكات. بە وتەيەكى ديكە تازە ئەوەى نووسراوە و وتراوە و نيشان دراوە، ناكوژێتەوە و ناگەڕێتەوە دواوە و خەڵك دەبنە خاوەنى. وەك تير لەوان دەرچوو گەڕانەوەى نييە.

بريا كاك شوان ئێستاش بيتوانييبايە سەردانێكى مەڵبەندەكەى عاشوور حەمدان(رومادى و ديوانيي□ و ناسرييە و.و..)بكات، بزانێ هەمان ئەو ديمەنانە بەرچاو ناكەون، كە مامۆستا شێركۆ باسى لێوە كردوون. ئيدى لە كوێدا شێركۆ راسيستانە دەنووسێ و بير دەكاتەوە؟!.

ديارە بۆچوونێكى وا دوور لە ڕاستى،لەلايەن كاك شوانەوە زادەى ف□□د□انى قسەيە لە بيابانى بێ دەنگدانەوەدا. بەڵام وامان گريمانە دەكەين،بۆچوونەكەى شوان وايە و ڕاستە. ئايا شاعير بۆ هەر لەسەرەتاوە ئەو شيعرەى وتووە؟! گەروايە خۆ دەبێ هەر كار بە ياساى (نفى بالنفى) بكەين. ئيمڕۆ شتێ بڵێێن و سبەى نەفى بكەينەوە. موبارەكە!.

ڕاستيەكەى ئەوەي□، م□ر□ق وردە وردە بە پێى هەلومەرج و گۆرانكارييەكان، و بەردەوام ئەزموون پەيداكردن و قاڵبوونەوە لە ژيان دا، بەرەو پێش دەچێ و گۆڕانكارى بەسەردا دێت و جيهانبينييەكەى ڕەهەندى نوێ لە خۆ دەگرێ ، لەسەر بنەماى ڕووداوەكان شتى تازە و داهێنان دەخوڵقێنێ.

بەندە پێى وايە، قسەكەى شێركۆ بەر ئەم حوكمە و عەقڵێتە كەوتوو و لەم ڕووەوە هەژمارى بۆ دەكرێ و ڕەنگيشە مەبەستى شێركۆ بێكەس شيعرگەلێكى وەك ئەوانە بێت،كە بۆ كەسەكانى وتووە. لەو جۆرە شيعرانە پەشێمان بێتەوە. شايانى باسە، تا ئێستا لەم ڕووەوە، هيچ بەڵگە و ئارگومێنتێكى كۆنكرێتى نييە، لەم جۆرە شيعرانە پەشێمان بووبێتەوە. پێدەچێ قسەكەى لە ڕۆتينياتدا، هەر دەربڕينى وردە سەرنجێك بوو بێت،خۆ مەگەر وا نييە، دەيتوانى ئەو شيعرانە بە “داڵ” يشەوە، لەديوانەكەيدا كە بەسەرپەرشتى خۆى لەچاپ دراونەتەوە چاپيان نەكاتەوە.!.لە ديوانەكانيدا روونكردنەوەيەك لە پەڕاوێزى داڵ و ژەهر و زۆر قەسيدەى تريدا بنووسێ. هەر بۆ زانيارى گەورەيى كاك شێركۆ هێندە بەرزە، بۆ نموونە لە ماڵێ بەندە، بەئامادەبوونى ميوانێكى زۆر،زۆر لێبڕاونە وتى:” لەتيف هەڵمەت لە من لە زۆر بواردا شاعيرترە”. بەس بە دەربڕينى سەرنجێكى تايبەتەوە،وتى: ئەو هەلومەرجەى من پێيدا تێپەڕيم ،ئەو دوور بوو لێى دوور .

کاتێ شێرکۆ ئەو سەرنجە دەردەبڕێ، لە خاکەڕایی و و گەورەیی خۆیی و تەماحی کاری بەرزتر و هەوڵە نەپساوەکانیەوە بۆ داهێنان و تۆمارکردنی شاکاریی نوێوە قسە دەکات. نەک سڕینەوە ی رابووردوو خۆی و بەبادا دانی بەرهەم و کارەکانی. کاک شوان دەنووسێ”دڵنیام{ لەو شیعرانەی بابەتی هەڵگرتن قەسیدەی داڵە}.

هەڵبەت لەم شوێن و پێگەیەدا هیچ بەڵگەیەک نیشانی نادات و ڕمڵ لێدانیش دوورە لە بنەمای ڕاستییەوە. لە کاتێکدا هەموو دەزانین دەوڵەتی عێراق، بە سنووری سیاسی و مێژوو و جوگرافیا و..هتدەوە، بەچکەی زۆڵەکی نا شەرعی ئینگلیزە،هیچ وڵاتی سۆمەر و ئەکەد و بابل نەبووە و میراتگری ئەوانەش نییە و ئەم د□ق□ر□ شارستانێتی عەرەب نەبووە. ئیدی بەڕاستی ئەمە باشترین بەڵگەی بێ ئاگایی کاک شوانە، لە ڕاستییە مێژووییەکان و لاساییکردنەوەی کوێرانەیە بۆ ستایشکردنی ئەوانی دیکە! و بەگژداچوونەوەی هەموو شتێکی کوردیی. هاوسات هەوڵێکی ترسناکیشە بۆ جوانکردنی رووخساری عەرەب و مێژووە خوێناویی و کولتووری شەڕ و داگیرکارییەکانیان. لە کاتێکدا ملیۆنەها قەڵەم بەدەستی وەک کاک شوان ناتوانن کوشتارەکانی خالیدی کوڕی و وەلید و قەعقاع و سەقەفی و زەعیم سدیق و ئەسەد و سەددام و عەبادی بسڕێتەوە.

دەشێ کاک شوان نەزانێ کە ٥/٦ ئەوەی هەنووکە نیشتمانی عەرەبە، هی عەرەب نییە و بەزەبری شمشێر داگیریان کردووە و تعریبیان کردووە. بەڵی ئەم گەوهەرانە وا دەکەن قەسیدەی “داڵ” وەک شاکارێکی بەرزی ئەدەبی بەرەنگاری تەماشا بکرێ. هەروەک چۆن تابلۆکەی گوێرینیکای پیکاسۆ و شیعرەکانی مەحمود دەروێش و تادوایی، دەکەونە ئەم خانەیەوە.

شانازیکردن بە “هەنگوین و گوێز و ژن”ی کوردستانەوە، نەشەرمە و نە زیاد ڕۆیشتن و لە خۆبایی بوون و هەڵبواردنی ڕەگەزی کوردە بەسەر ئەوانی دیکەدا و نە سووکایەتیشە بە عەرەب، وەک ئەوەی کاک شوان دەیەوێ وای نیشان بدات. ئەوجا ئەو سێ شتە لە خۆشترین و جوانترینەکانی دنیان و هەقی شێرکۆ و هەڵۆیە تایبەتمەندی ببەخشێ. هەڵۆ نوسیویەتی{ هیچ میللەتێکی بندەست چەشنی کورد لە لایەن داگیرکەرەکەیەوە ستەم و ئازاری نەچەشتووە}. شوان وەک بەراوردێک بەم حاڵەتە ،ناوی هندستان و ڤێتنام و جەزائیری بە نموونە هێناوەتەوە. گوایە ئەمانە گەر لە کورد خراپتریان لێ بەسەر نەهاتبێت، وا وەک کورد کارەساتیان بەسەردا هاتووە.

گەلۆ! جا توخوا حاڵی هیچ کام لەم وڵات و میللەتانە وەک هی

کوردە!؟. ئایا ئینگلیز زمان و کولتووری هیندی و عەرەب و قەتنامی قەدەغە کرد!؟، ئایا نیشتمانی کەسیانی دابەش کرد؟. ئایا ڕاگوێزان و دوورخستنەوە و سیاسەتی دیکەی کۆلۆنیالیستی و سەربازی و فەرهەنگییان بەو ئەندازەی کوردستان تێدا پەیڕەو کراوە!. ئایا ژەهرباران و کیمیاباران و ئەنفال کراون! داخۆ پەیمانی وەک سەنتۆ و بەغدا و جەزائیر و ئێستا چوار وڵاتی تورکیا و ئێران و عێراق و سووریایان بەسەردا هاتوون و وا گەمارۆدراون.

ڤیکتۆریای شازادەی ئینگلیز، لەساڵی ١٨٩٣ دا بە عەشقەوە، لەسەر دەستی پاسەوانەکەی حافز عەبدولکەریم، کە هاوکات مامۆستاشی بوو، خۆی فێری زمانی هیندی دەکات. داخۆ هیچ کام لە داگیرکەرانی کوردستان، کاری وایان کردووە!؟.یان لە هەوڵی ڕیشەکێشکردن و ڕەبەندکردنی و سوکایەتی پێکردنیدان.

زانای کۆمەڵناسی گەورەی تورک . بێشکچی دەڵێ:"دوژمنایەتیکردنی کورد و داگیرکردنی کوردستان، یەکجار بە دڕندەیی و خوێنڕێژانە کراون. بنیادەم بەڕای بەم نموونەیەکی تری بە ئەم دڕندایەتی و کۆنەپەرستییە لە هیچ جێیەکی تری جیهان دا بە نادۆزرێتەوەر. کورد و کوردستانیان بە ڕادەیەک زەوت کرد،کە هەتا ناوی هەردووکیان لەسەر ڕووی زەوی سڕانەوە".

هەڵەیە دەنووسە: { شێرکۆ بە جۆریک درێژە بە چیرۆکەکە شیعرییەکەی دەدات هەروەک بەڵێی شاعیر خۆی لەگەڵ مەفرەزەی پێشمەرگەکاندا بوو بێت یاخود فەرماندەی هێزەکە بووە بێت. لەسەندنەوەی ناسنامەی شاعیریبوون و لە شێرکۆ و بەخشینی ناسنامەی جەنگاوەر پێی}. بەڕاستی من چ گەردێک بەسەر ئەم بەچوونەوەی خەمەوە نابینم و من باسم لە هەست و نەست و چاوی کامێرا و هەستی شاعیرانە و هۆشیاری ڕۆشنبیریی وردی و سەرنجدانی بە سەلیقە و بەدیقەتی کاک شێرکۆ کردووە، کە تا چ ئەندازەیەک چۆتە ناو ڕووداوەکانەوە، چەند شاعیرانە(تفاعل) ی لەگەڵ خەیاڵی شیعریدا کردووە.

من چ مەبەستم نەبووە شێرکۆ، لە شاعیرەوە بیکەمە فەرماندەی مەفرەزە. سا خۆ گەرواش بێت، کەوا نییە! دیسان جێی شانازییەکی گەورەیە، شیرکۆ پێشمەرگە بێت یاخود بوو بێت… لەسەردەمی داگیرکردنی ئەڵمانیا لەلایەن فەرەنسای ناپلیۆنەوە، فیختەی فەیلەسووف سەربازی لەشکری ئەڵمانی بووە بە داکۆکی لە نیشتمان. هیگڵی فەیلەسووفیش داوای کردووە بکرێتە وتاربێژ بە سەربازەکانی ئەڵمانیا.

گوایە کاک شوان بەم بارودۆخەی ئەدەبی خیانەت کە لەسەر دەستی غەمبار و شێرکۆ ه□□دا بڵاودەکرێتەوە،” نائوومیدو بێداخە”. وەک ئەوەی لە دوا دێڕەکانی نووسینەکەی دا باسی کردووە. هەڵبەت ئەوە کاک شوان خۆی بڕیاری لەسەر شتەکان دەدات و خۆی نایەوێ لە بۆنەی زانین و تێگەیشتنی نەتەوەکەیدا بژی و گەرەکی نییە واقیعەکە وەک خۆی ببینێ و بخوێنیتەوە. لە ترسی ئەوەی نەکا،کەسێ پێ بڵێ ناهومانیست و نائینتەرناسیۆنال و ناکۆسمۆپۆلێتی و نائەکادیمی و ناڕۆشنیر.

من نازانم ئەو پێوەرەی کاک شوان مرۆڤدۆستی پێ دیاری دەکات چییەو کامەیە!؟. لێ ئامادەم گەر بۆ ئامێرێکیئەلیکترۆنی بچوێنین، بێین و بەو ئامێرە، خۆمان تێست/ تاقی بکەینەوە بکەین. یاخود گەر تاقیکردنەوەیەک بۆ مرۆڤدۆستی هەیە با بچینە مەیدانەوە. گەر ڕەفتاریش پێوەرە، با لە سەرچاوەیەکەوە چاودێری هەڵسوکەوتی هەردووکمان/ هەموومان بکرێ. جا ئەوجا بڕیار بدەین، کێ دەردەچێ و سەرکەوتووە و نمرەی باش دێنێ.

بەڕێزم کاک شوان، تۆ لە کاتێکدا نەتوانی جیاوازی مرۆڤیکی ئاسایی و مرۆڤێکی دڕندەی داگیرکەری بکوژ بکەیت، وەک ئەوە وایە بۆ من بڵێی ماستی سپی نییە و کەی بەرد ڕەقە و کوا ئاسمان شینە.. منیش مەخابن لەم دۆخ و هەلومەرجەدا، کە ئێوەمانان بەرهەمتان هێناوە، و بریتییە لەخۆ گەوجاندن و خۆگێل کردن و ڕاکردن لەواقیع، یاخود خۆنەزانکردن و نادیدەگرتنی ڕاستییە حاشاهەڵنەگر و بەرجەستەکانە (نائومێد و بێداخ) دەبم. پەرۆشەکەشم بۆ ئەو ماڵوێرانی و کوێرەوەرییانەیە،کە بەسەر کورد دا هاتووە و لە ئەوەی قەڵەم بەدەست و خوێنەواریش چاوەڕوانی شەبەنگی هیوا و ئاواتە،لە نائومێدتان کردووین.

ئیدی دەرگای گفتوگۆ لەسەر بنەمای چەوت و سەرلێشێواوی بەڕووی ئەم باس و دیاردەیە دادەخەم. دەنا بە هەر قسەکردنێکی بەڵگەنەویست و بەهرە و سوودبەخش،سەرخان و ژێرخانی گفتوگۆکان بە واڵایی دەهێڵمەوە.

هەڵۆ بەرزنجەیی ٢٤/٣/٢٠١٨

لەگەڵ ڕیزم دا. ،لینکی وتارەکەی بەندە لەسەر قەسیدەی “داڵ”ی شێرکۆ بێکەس.

http://www.kurdistanpost.nu/?mod=news&id=83560&authorid=4436 .

بۆ دەبێت بەم چینی دەسەڵاتدارەی کوردستان بڵێین لەمپەن بۆرژوازی…؟

موزەفەر عەبدوڵا ...

کارڵ مارکس و فریدریک ئەنگڵز لە کتێبی مانیفێستی کۆمۆنیستدا باسی لەمپەن پرۆلیتارای – خەتەی کرێکاران – دەکاتو دەڵێن : لەمپەن پرۆلیتاریا ئەو بەشو توێژن لە ناو کۆمەڵگادا کە کێشمەکێشەو ململانێیی چینایەتی وایانی پلیشاندۆتەوە بەهۆی بێکاری و هەژاری و نەداری و بێخانەو لانەیی هیچ شتێکیان بۆ مرۆڤی ئاسایی ناو کۆمەڵگای مۆدرێن ناچێت.ئەوانە ئیتر بەناچاری نانی ڕۆژانەیان لە زبڵدانەکان یان بە سواڵ و دزی و چەتەیی و ڕێگری بە خۆیانو مناڵیان ، گەر هەیانبێت ، پەیدا دەکەن.

جا ئەم توێژە لەمپەنە لە دەورانە هەڵچونەکانو کاتی ڕاپەرینەکان بەشێکیان دەنە ناو پرۆلیتاریاوەو دەبنە خەڵکانی لە ڕادەبەدەر شۆڕشگێرو چاونەترس و ئازا.بەشێکیشیان دەچنە ڕیزی پارێزەرانی دەسەڵاتی بۆرژوازی یەوە. بۆرژوازیش ئەمانە باش بەکار دەنێت بۆ پاراستنی دوا قۆناغو ساتەکانی مانەوەی دەسەڵاتیان.ئەم بەشەش ئیتر سڵ ناکەنەوە لە هیچ تاوانێک ئەگەر پارەو نانێکیان پێ بدرێت. چونکە ململانێی چینایەتی وای هاڕیون کە کەمترین هەستو هۆشو بیری مرۆڤانەیان نەمینێت.
بە پێی لێکدانەوەکەی مارکس چینی بۆرژوای دەسەڵاتداری خاوەن سیستەمی سەرمایەداری خۆی لە خۆیدا لەمپەن نی یە بەڵکو ئەو بەشەی هەرە خوارەوەی کۆمەڵگای کردوە بە لەمپەن.

جا پێم وایە ئەگەر ئەمڕۆ مارکس یاخود ئەنگلزی هاوڕێشی بمایەو

سەرنجی بدایە لە هەلومەرجی ئەم ڕۆژگارەی سیستەمی سەرمایەداری جیهانیو چینە بەرژوازی یەکەی و ململانەی نێوان باڵەکانی لە ئاستی جیهان ، ئەوە پێگەی چینی بەرژوازی کوردی بەهۆی شێوازو ناوەڕۆکی دەسەڵاتەکەیانەوە لەم سی ساڵەدا دەستەواژەی لەمپەن بەرژوازی بەیان بەکار دەهێنا. چونکە بە ڕاستی ئەو چینەی دەسەڵاتدارە لەم چەند ساڵەی ڕابردوو، کە تاقمی پارتی و یەکێتی وکۆمەڵێک تاقمی بچوکتری قەومیو ئیسلامیيە، هەمو ئەو وەسفانەی مارکسیان بە لەمپەن پرۆلیتاریا بەسەرا دەچەسپێت.

ئەم چینە لەم چەند ساڵە دەیەوێت بەهەر شیوازێک بێت ڕیژەی سەرمایەکەی بگاتە ئاستی سەمایەدارە گەورەکانی جیهان. بۆ ڕەچاو کردنی ئەوەی دەسەڵاتەکەی بەشەکە لە دەسەڵاتی بەرژوازی ژێر دەستەی سەرمایەی ئیمپریالیستی و دەرفەتی باشی بۆ ڕیککەوتوە تا ڕۆڵی لەمپەنی ببینی وەک چینێک بۆ کەڵەکەی سەرمایە. ئەوە ئیتر شێوازی وەبەرهەمهێنانیان کە دەسبەسەرا گرتن و دزی و گەندەڵی وهەڵوشینی سەروەتو سامانی ووڵاتە هەمو ئەم ڕاستی یە نیشان دەدات. تەنانەت لەباری سیفاتی سەرانی دەسەڵاتیشەوە هەمویان وەک چەقۆ کیشو شەقاوەو چەتەو ڕێگر وان.زیندوترین بەڵگەش قسەو کردەوەکانیان بو لەم چەند ڕۆژانەدا کە لە دزی جەماوەری خۆپشاندەر کردیان.

بەگومان دەکرێت بە زیاتر سەلماندنی ئەم ڕاستی یە لە ڕووی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتیو تەنانەت کەلتوریشەوە زۆر فاکتی سیاسی تر بهێنریتەوەو لەکۆلینەوە بکرێت. بەڵام بۆ ڕۆشنگەری زیاتر ئەوە باشترە بۆ هەر کەسێک جارێک بە وردی جگە لە کتیبی مانیفیستی کۆمۆنیست هاوکات کتێبەکەی مەنسور حیکمەت بەناوی: ئەفسانەی بەرژوازی نیشتیمانی و پێشکەوتنخواز بخوێنێتەوە کە لە نیوان ساڵەکانی ١٩٧٩-١٩٨٠ نوسیوێتی ئەو کات پێگەی چینی بەرژوازی ئەم ووڵاتە ژێر دەستانەی بە ڕوشن دەبێتەوە.
لە کۆتاییدا ئەوە بڵێمەوە کە هەق وایە بەم دەسەڵاتە بەرژوا قەومیو خێڵەکی یەی کوردایەتی یە بڵێین لەمپەن بەرژوازی و ئەم ووشەیەش بخرێتە فەرهەنگی سیاسی یەوە.

٢٠١٨-٣-٣٠
موزەفەر عەبدوڵا

نان و شانۆ … حەیدەر عەبدولرەحمان

شانۆ وەك زۆر لە ڕەهەندەكانی دیكەی كۆمەڵگا لە نیشتمانی ئێمەدا، دووچاری هەمان ئەو ڤایرۆسە بۆتەوە، كە زۆرێك لە بەها شارستانی و كولتووری و فەرهەنگییەكانی ئێمەی سڕیوەتەوە و دووچاری سڕ بوون و چەقینی كردووە .
دەرهاوێشتەكانی ئەو ڤایرۆسە هەڵگرتنە، دەسەڵاتەكە كە لەوەتەی هەیە نەك هەر بۆ شانۆ بە هیچ لە كایەكانی دیكەی ژیانی ئەو كۆمەڵگایە، نەیتوانیووە پلانێك دابنێ، كە تێیدا مرۆڤ بەرچاو ڕوونییەكی هەبێت بۆ ئایندە، بەرنامەیەكی هەبێت بۆ ئێستا .

هەمیشە شانۆ لە دواوەی هەموو ئەو ڕەهەندانە بووە، كەوەك زەرورەتێك بۆ ژیان حیسابی بۆ بكرێت ، ئەگەر دەسەڵاتێك، دەسەڵاتی ئەوەی نەبێت نان بدات بە گەلەكەی،چۆن هانی شانۆ دەدات و ڕێگە خۆش كەر دەبێت بۆ بەرەو پێشەوە چوونی بزاڤی شانۆیی .

شانۆی ئێمە لە ڕابووردوودا چاوی لە حكومەت نەبووە بەڕێوەی ببات، بەڵكو شانۆكاران خۆیان بوونە، بە ئارەقەی نیشتمانی و خوێنی نەتەوەییان شانۆیان بە زیندوویەتی ڕاگرتووە، بینەریان تێر كردووە لە بیری نەتەوەیی و لە جۆش دانی هەستی نیشتمان پەروەری ، ئێستا نەبێت هەموو ڕێگاكان دەچنەوە سەر حكومەت ، ئێمەیە وای كردووە،شانۆ قەرخ بكرێت و ببێتە گۆڕەپانێكی داگیر كراو, لاشەیەك بۆ مشەخۆران ،ئەوە نییە لە پێنای چەندین ناونیشانی زل ئەو ئەسك و پروسكەی شانۆ دەڕوتێندرێتەوە؟ ، خۆ ئەگەر كۆمەڵێ گەنجی خۆ بەخش نەبێت ، كە بە ئەشق و خولیای خۆیان كار دەكەن و نایانەوێت دەست بەرداری ئەو ئەشقەی خۆیان بن،ناوە ناوە شانۆمان بیر دێننەوە، ئەوە دەمێك بوو شانۆ دوا هەناسەی كۆتایی دەدا، شتێ نەدەما ناوی شانۆ بێت …

بە كورتی :هەندێ بە گیرفان نەبێت شانۆیان ناوێت، هەندێكیش بۆ بە زیندوو ڕاگرتنی ڕۆحی خۆیان و شانازی پێوە كردنی ئەو ناسنامە هونەری و نیشتمانییەی هەڵەی دەگرن دەست بەرداری شانۆ نابن ،لە هەڵە،

لە سەر شەقام ،لە حەمام و ژێر زەمینەکیش بێت، ئەوان بوون و نەبوونی خۆیان لەشانۆیەکدا دەبینن کە بێتە هەمایەك بۆ گەلێك ناونیشانی پیرۆز ..هەر ئەوانیشن دەسەڵاتی ئەوەیان هەیە بەها بەرزەکانی شانۆ بگێڕنەوە .

کـوشتنی مردوویـەك … نووسـینی: گەڵاڵی

مردن دراوسێمانە، ئەو دراوسێیەی بەرامبەر ماڵمان. ماوەیەکە کاوە لەبەرخۆیەوە شتی وا ئەڵێت، هەموو شەوێك خەون بە مردنی ئەوەوە ئەبینێت، لە خەونیدا مردنی جیا جیا ئەبینێت، مردنی جیا جیا ئەچێژێت، بەڵام هەچیان وەك مردنی ئەو نین. لە سەیرکردنی هەموویان قێزی ئەبێتەوە، ئازار ئەچێژێت؛ خەفەت دای ئەگرێت. کەچی بینینی ئەو بە مردوویی چێژی پێ ئەبەخشێت، دەستەکانی ڕائەوەشێنێت و سەما ئەکات، بە قاقاوە ئەڵێت:" ئەو مردنەی ئەو دووبارە ژیانم پێئەبەخشێتەوە". بەیانیانیش کە هەڵدەستێت جەستەی بۆنی ئەو مردوانەی لێدێت کە شەو لە خەونیدا بینیویەتی، یەکسەر دوای لەخەوهەستانی ڕائەکات بۆ گەرماوەکە و خۆی ئەشوات، بەڵام نە سابوون و نە شامپۆ و نە دیتۆڵیش بۆنی ئەو مردووانەی لەسەر لانابات. پاشان دوایی نیو کاتژمێر و زیاتر خۆشووشتن تا ئاوی گەرمی لەسەر سارد ئەبێتەوە، بەو بۆنە گڵاوەوە کە ئەو نەبێت کەسی تر بۆنی ناکات، دێتە دەرەوە و لە پەنجەرەکەوە کە شیشەکانی ژەنگیان بردووە و لایەکی شکاوە سەیری ماڵە دراوسێکەی بەرامبەریان ئەکات، هەر لەو دەمەشدایە کە بۆنە گڵاوەکەی لەسەر لائەچێت، چونکە لە خەیاڵیدا ئەو مردووەی ئەوێ بۆنی نێرگز و گوڵاو ئەدات.

لەو دەمەدا ئەبینێت دوو پاسەوان کە وەك بڵێیت پاسەوانی مردوویەك بن یاخود پاسەوانی لە گۆڕێکی ڕازاوەی بە نەخش و نیگاری کەسێك بکەن لە گۆڕستانێکی کۆنی وێرانەدا کە چواردەوریان پڕە لە گۆڕی کێل شکاو، دەرگای ماڵەکە ئەکەنەوە کە دەرگایەکی ڕازاوەی سوور و ڕەشە، یەکێك لە پاسەوانەکان کە قژێکی زەرد و چاوێکی سەوز و باڵایەکی مامناوەندی هەیە دەرگای ئۆتۆمبێلە سپییە پێنج دەفتەر

دینارییەکە ئەکاتەوە، کە ئەوەندە نابێت لە لایەن ئەوانی تری سەروو خۆیەوە وەك دیاریەك بۆی هاتووە. کاوە چیتر نایەوێت لەبەر پەنجەرەوە سەیر بکات و بە ڕاکردن ئەچێتە بەردەم دەرگای حەوشەکەیان، لەوێوە بە تامەزرۆییەوە سەیر ئەکات، پیاوێکی کورتەبنەی سەر ڕووتاوە لە قاتێکی نیلی و ڕیباتێکی زەرد و قەمیسێکی سەوز و قایشێکی پرتەقاڵی لەگەڵ پێڵاوێکی قاوەیی دا سەیرێکی دەوروبەری ئەکات و لە ژێرەوە و بە پێکینینێکی سامناکەوە کە وەك ئەو ئەهریمەنانە وایە کە بە گەمژەیی فریشتەکان پێئەکەنن بە کاوە پێئەکەنی، پێئەکەنێ و هیچی تر ناڵێت، پێکەنینێك کە چەندانی گەمژاندوە، بەڵام بۆ کاوە ئەو تەنها مردوویەکە کە پێئەکەنێت، نیگەران بوو لەوەی کە چۆن ئەبێت مردوویەك پێبکەنێت، لەبەرخۆیەوە ئەیووت: "هەر ئەبێت ڕۆژێك ئەو پێکەنینە بکوژم، ئەبێ کارێك بکەم گریانیش نەتوانێت جێی ئەو پێکەنینەی ئەو بگرێتەوە".

لە لایەن پاسەوانەکەی تریەوە کە باڵایەکی بەرز و جەستەیەکی چوارشانەی هەیە دەرگای ئۆتۆمبێلەکەی بۆ کرایەوە و ڕۆیشتن. ئەوەندەی نەمابوو سەری گێژبخوات، بینینی ئەو بە زیندوویی زۆر بێزاریی ئەکرد. بە ناچاریی چووە ماڵەوە، لەبەرخۆیەوە ئەیوت و ئەیوتەوە:"ئەبێ ئەو مردووە بکوژم، ئەو مردووە ئەبێ بیکوژم، نا نابێت ئەوێکی مردوو زیندوو بێت، هەر ئەمشەو، ئەمشەو لەناوی ئەبەم". لەسەر دۆشەکە ڕزیوە کون کونەکە دانیشت و پاڵی بە بالیفە ڕەقە سووفەکەیەوە دا، کۆنتڕۆڵی تیڤیەکەی هەڵگرت و ویستی هەڵیبکات بەڵام بۆی هەڵنەئەبوو، چەندجارێك هەوڵی داو هەر بۆی هەڵنەئەبوو، ناچار پاتریەکانی سەراوژێرکردوو و لێی چووە پێشەوە تا تیڤیەکەی هەڵکرد. خستیە سەر کەناڵی یەك و ئەوی بینی، بە پەشۆکاویەوە هاواری کرد:" مردووەکە! مردووەکە! لە تیڤیش دەرئەکەوێت". خێرا گۆڕی بۆ کەناڵی دوو و هەمدیسان ئەوی لەسەر بوو، کەناڵی سێ و چوار و پینج و شەش و تا دوازدەش هەر ئەوی لەسەر بوو، لە کەناڵەکاندا وا دەرئەکەوت کە وتار بدات، لە وتارەکانیدا وەك ئەوە وابوو شتێك بخوات و لێی تێر نەبێت، هەر ئەیخوارد و ئەیخواردەوە. یەکسەر تیڤیەکەی کوژاندەوە، حەزی ئەکرد بیشکێنێت، بەڵام چونکە هەر ئەو تیڤیەیان هەبوو و پارەی ئەوەشیان نەبوو تیڤیێکی تر بکڕنەو نەیشکاند.

چووە سەربان و لەبەرامبەر ماڵیان دانیشت و دەستی بە بیرکردنەوە کرد، بیرکردنەوە لەوەی چۆن ئەمشەم ئەو بکوژێت و ڕۆحی ئارام بکات، نەشیئەزانی بۆ بە کوشتنی ئەو ڕۆحی ئارام ئەبێت؛ ڕەنگە

بشیزانیبێت. ئەوەی بە بیردا هات کە هەر ئێستا بە دزیەوە بچێتە ماڵەکەیان و دواتریش بچێتە ژووری نووستنەکەی تا شەو دەگەڕێتەوە چاوەڕێی بکات یاخود ڕەنگە زووتریش بگەڕێتەوە، بەڵام دەبێت ئاگادار بێت خێزان و منداڵەکەی پێنەزانن. چووە خوارەوە بۆ چیشتخانەکە و دەگەڕا بۆ شتێك کە بە کەڵکی کوشتن بێت، هیچی وای نەدۆزیەوە، ناچار چووە ژووری پشتەوە و ئەو سندوقەی هەڵدایەوە کە شتی کۆنی خێزانەکەیانی تێدابوو و دایکی زۆرباش ئەیپاراست. لەناو سندوقەکەدا خەنجەرێکی باپیری تێدابوو، ئەو باپیرەی کە کاتی خۆی لە لایەن کۆمەڵێك جاشەوە کوژرابوو. دایکی کە بینی خەنجەرەکەی بە دەستەوەیە بە پەشۆکاویەوە پێی ووت:"کوڕی خۆم! چی لەو خەنجەرەی باپیرت ئەکەیت!؟" کاوەش زۆر بە نەرم و نیانییەوە پێی ووت:"دایە گیان پیشانی هاوڕێیەکی ئازیزمی ئەدەم و تەواو، هەر ئەوەندە" دایکیشی بە سەرلەقاندنیکەوە ووتی: "باشە بەڵام باش ئاگاداری بە هەر ئەوەمان ماوەتەوە لە باپیرت".

خەنجەرەکەی بە پەڕۆیەك تووند بەست و خستییە نێو چاکەتەکەیەوە و دەرکەوت، لە دەرەوە بایەکی زۆر سارد هەڵی کردبوو کە مرۆڤ بە زەحمەت خۆی لەبەردا ڕائەگیرا. خێرا لە ماڵەکەیان نزیك بوەوە، نە پاسەوان و نە کەسی تریشی بەدی نەکرد. لە دیواری حەوشەکەوە بە چاوتررووکانێك خۆی ئاودیو کرد، حەوشەکەیان پڕبوو لە داری هەمەجۆر و گوڵی ڕەنگاو ڕەنگ. هەستێکی ڕاگرت و گوێی لە هیچ دەنگێك نەبوو، وەك ئەوی خانووەکە کەسی تیانەبێت، لە دەرگاکە چووە پێشەوە و بە ئاستەم کردیەوە بۆ ئەوی کەس گوێی لە دەنگی دەرگاکە بێت، وەك ئەوە وابوو ئەزموونی چەند ساڵ دزیکردنی لە ماڵان هەبووبێت لەکاتێکدا پێشتر هەرگیز بەدزیەوە نەچووبوە ماڵی کەس. بە ئەسپایەوە بەرەو پەیژەکان چوو، کە نزیك بوەوە لە پەیژەکان گوێی لە دەنگی قاپ و قاچاخ بوو کە لە چێشتخانەکەی دوواوە ئەهات، دیاربوو خەریکی خواردنی نانی نیوەڕۆ بوون. لە قاتی سەرەوە یەکسەر چووە ژووری ئەو، کە چووە ژوورەکەی سەری سوڕما لە قەشەنگی ژوورەکەی، دیوارەکانی وەك ئەو بریسکانەی لەسەر ڕووی ئاو دەبینین کاتێك کە خۆرەتاو لێیان دەدات دەبریسکانەوە، فەرش و شتەکانی تری ئەم ژوورە ئەوەندە سەرنجڕاکێش بوون کە وەسف ناکرێن، ببوورن کە ناتوانم وەسفیان بکەم. خەریك بوو لەبەر جوانی ژوورەکە ئەوەی لەبیربچێتەوە کە بۆ کووشتنی کەسێك هاتووە، بەڵام کە سەیری جێگای نووستنەکەی کرد یەکسەر بێنی مردووەکەی کردەوە، یەکسەر خۆی خزاندە ژێر سیسەمەکە و لێی مات بووە.

پاش چارەگێك لە چاوەڕوانی گوێی لە دەرگای ژوورەکە بوو کە دەکرێتەوە، لەبەر ئەوەی نەیدەبینی نەیدەزانی کێیە، بەڵام دواتر بە بۆنی ناسیەوە کە ئەوە، ئەو مردووەی کە ئەبێت بکوژرێت، بەلایەوە سەیر بوو کە ئەو وا زوو گەڕاوەتەوە، چاوەڕێی ئەوەی ئەکرد شەو بگەڕێتەوە، دیارە زۆر بە پەلەیە بۆ کوشتنی خۆی. پاش ئەوەی جلی نووستنی لەبەرکرد لەسەر سیسەمەکە پاڵکەوت و یەکسەر خەوی لێکەوت، هەموو ئەوانەی مردوون زۆر زوو خەویان لێئەکەوێت. دەستبەجێ دوای ئەوەی زانی خەوی لێکەوتووە لە ژێر سیسەمەکە دەرکەوتوو و ویستی زۆر بە پەلە کارەکەی تەواو بکات، بەتانیەکەی هەڵدایەوە و سەیری لاشەکەی کرد کە وەك لاشەی مردوویەك وابوو، ئەیویست لە شوێنێکی وای بدات کە یەکسەر تەواو بێت، دەمێك دەیویست لەسەری بدا و دەمێکیش دەیویست لە دڵی بدات، بەحاستەم دەستێکی لەسەر دڵی دانا بۆئەوەی دڵنیابێت لەوەی کە مردوویەك دەکوژێت نەوەك زیندوویەك، دڵی لێی نەئەدا لە کاتێکدا پرخەی ڕانەئەوەستا، پرخەکەی وەك ئەو ڕێویە وابوو کە لەسەرەمەرگدا دەناڵێنێ، کەیفخۆشبوو بەوەی کە دڵی لێی نەئەدا، جگە لەوە تەنانەت هیچ هەستیشی بەوە نەئەکرد کە هەر دڵیشی هەبێت، ئەو مردووەیان جیاواز بوو لەوانی تر ، مردوویەك بوو بەبێ دڵ لە کاتێکدا ئەوانی تر تەنها دڵیان لە لێدان وەستابوو. خەنجەرەکەی بەرزکردەوە و بە هەموو هێزی کە هەرگیز پێشتر ئەوەندە هێزەی لە هیچ شتێکدا بەکارنەهێنابوو پیایکێشا، بەڵام سەیری کرد هیچ خوێنێك لە دڵیەوە نایەت، تەنانەت برینێکیش لەسەر دڵی دروست نەبوو، کە چی خوێن لە دڵی خۆی ئەهات، خوێنێك کە لە هیچ خوێنێکی تر نەئەچوو، ڕەنگی تێکەڵەیەك بوو لە سوور و ڕەش، بۆنیشی بۆنی شەڕابی لێ ئەهات، شەڕابێك کە نە ئەو و نە هیچ کەسی تر خواردبوویەوە، ئەو ژوورەی کە پڕبوو لە ڕەنگی ئاڵ و واڵا ڕێیی بوو بە یەك ڕەنگ، کە ئەویش ڕەنگی دۆزەخ بوو؛ لە ناویشیدا مردووەکە وەك ئەهریمەنێك دەرئەکەوت و بە قاقایەکی ناسازەوە ئەیووت:"یەکێك دڵی نەبێت، چۆن ئەکوژرێت، ئێمە هەموو جەستەمان مردووە تەنها زمانمان نەبیت؛ تۆ دەبوایە زمانت ببڕیبایە بۆ ئەوی بمکوژیت". کاوەش بە دەنگێکی نزمەوە کە پڕبوو لە ئازار ئەیویست پێش ئەوەی هەناسەی لێ ببڕێت بڵێت "ژیان، دایك، ئازادی" بەڵام هەرچەندی ئەیکرد نەی ئەتوانی و زمانی بە بۆ ویستی ئەو هەر ئەیوت:"مردن، مردن، مردن......".

نووسینی: گەڵاڵی

مەسعود بارزانی و برازاکەی و دوو ڕوویان … جیهاد موحەمەد

ئەم نەچیرڤانە، لە ساڵی ١٩٩١دا، کە بارگاکەی لە ئوتێلەکەی ئەو کاتەی سەرچناردا بوو، لە سەردانێکیدا بۆ لای پرۆفیسۆر دکتۆر عیزەدین مستەفا ڕەسوڵی بەڕێز وتبووی "بە هیچ جۆرێک ئێمە نیازمان نییە وەزیفەی حکومیی وەربگرین چونکە ئێمە خۆمان بە خزمەتکاری میللەت دەزانین".

لە سەر ڕاسپاردەی مامی سەردانی زۆرێک لە کەسایەتی و بنەماڵە ئەدەبیی و سیاسییەکانی سلێمانی دەکرد و وا خۆیانی پیشان دەدا، کە بۆ خزمەتی خەڵک گەڕاونەتەوە، نەک بۆ ئەوەی ببن بە دیکتاتۆر بەسەر خەڵکەوە.

مامی ١٢ ساڵ قونی خۆی سەپاند بەسەر کورسییەکدا بە ناوی کورسی (سەرۆکی هەرێم)ەوە، لەو ١٢ ساڵەدا بۆ یەک جاریش سەری نەکرد بە ماڵی یەک لەو ماڵانەی، کە تاقە کەسێکیان ڕزگاری بووە لە ئەنفالی بەدناو و کیمیابارانی هەڵەبجە. بۆ یەک جاریش بەزیی بە هاتوهاواری یەک برینداری هەڵەبجەدا نەهاتەوە. نەک هەر ئەوە بە فەرمانی جەنابی ئەو و حیزبەکەی لە ناوەوە و لە دەرەوەی کوردسان دژایەتی هەموو ئەو ڕێکخراو و ناوەندانەیان دەکرد، کە لە کوردستان و لە ئەوروپا دروستبووبوون بۆ ناساندنی تاوانەکانی کیمیاباران و ئەنفال وەک جینۆسایدی گەلی کورد.

بۆ یەک جار ئەم دەسەڵاتدارە حیزبییە وەک سەرۆکی گشتی خەڵکی کوردستان ڕەفتاری نەکرد، کار گەیشتە ئەوەی یەکێک لە نووسەرەکان لە تەلەفزوێنەوە ڕایگەیاند، کە مەسعود بارزانی ئەگەر ئەیەوێت وەک سەرۆکی هەرێم بناسرێت و دانی پیابنرێت، ئەوە سەرۆکی چاک و خراپی کوردستانە بەوانەی، کە لە کولتووری دواکەوتووی کوردستاندا ناو و ناتۆرەی ناشیرینیش دەدرێتە پاڵیان. ئەم کابرایە جگە لە قین و دڵڕەقی نەیتوانی بە یەکجاریش بە ڕاستی و بێ فێڵ و تەڵەکەبازی لە بەرژەوەندی خەڵکی کورداستان قسە بکات. یەک جار دەستی ژنێکی کەسوکار ئەنفالکراوی ماچکرد، کەچی کردیان بە ڕیکلام بۆ هەلبژاردنەکان، تا ژنەی بەڕێز زۆر بوێرانە وتی بەمە ڕازی نابم لە

مەسعود بارزانی و، لێی خۆش نابم، کە دەستماچکردنی من بکات بۆ ریکلام بۆ حیزبکەی، چونکە ئەو وەک سەرۆکی هەرێم دەستی منی ماچ کردوە نەک وەک سەرۆکی حیزبەکەی، واتە ئەمەشی پوچکردەوە و هیچ مانایەکی نەما.

مەسعود بارزانی لە هێنانەوەی ئێسک و پروسکی ئەنفالکراوەکان و گۆڕە بە کۆمەڵەکانیشدا، نەیتوانی جیاوازی نەکات لە نێوان بارزانیە بە سەروشوێنکراوەکان و ئەوانی تردا، زۆرێک لەوان هێنایەوە و ئەوانی تری پشتگوێخست. ئەم ڕەفتارە هیچ ویژدانێک قبووڵی ناکات.
مەسعود بارزانی لە هەموو کارەسات و ئەو ناشیرینانەی نێوان حیزبەکان و شەڕفرۆشتنی پارتی بە حیزبەکانی تر لە هەولێر و دهۆک و زاخۆ، سوتاندنی بارەگاکانی حیزبەکانی تر نەیتوانی یەک قسەی خێر بکات و، وەک سەرۆکی هەرێم ڕەفتاربکات.
کاتێک زاڵگەکانی چوونە ناو هەولێر، ڕێگەیان لە کوسرەت ڕەسوڵی جێگری ئەم زاتەی سەرۆکی هەرێم گرت بچێتە ناو هەولێرەوە، یەک قسەی نەکرد، چونکە کۆسرەت ڕەسوڵی بە خەڵکی وڵاتی سلیمانی دەزانی.

دیسان لە شەڕفرۆشتنی زاڵگەکانی چوونە ناو هەولێر بە هەردوو پەرلەمانتار سەران عومەر و عەلی حەمە ساڵح، ئەم زاتە یەک وشەی نەوت و دژایەتی ئەو ڕەفتار دزێوەی نەکرد و نەیوت ئەوانە جگە لەوەی پەرلەمانتارن و حەسانەیان هەیە هاوڵاتی کوردستان و کەس بۆی نییە شکۆیان بشکێنێت.
کاتێکیش لە عەلی حەمە ساڵح درا لە ناو پەرلەماندا لەسەر ئەوەی ناوی ئەم زاتەی بردووە، ئەم کابرایە نەیوت خۆ من سەرۆکی عەلی حەمە ساڵحیشم، مافی خۆیەتی ڕەخنە لە من بگرێت.

کاتێکیش عەدنان عوسمان هەر ئەوەندەی وتی دەبێت هێزی پیشمەرگە بکرێت بە هێزێکی نیشتیمانیی و لە میلیشیایی حیزبیی رزگاری بێت، ئەم زاتە ناشیرین ترین قسەی کرد، کە وتی ئەوانەی ناوی پێشمەرگە دەبەن بە میلیشیا لە کوردساندا جێگەیان نابێتەوە. لە جیاتی ئەوەی بیوتایە لەسەدا سەد لەگەڵ قسەکەی کاک عەدنانم.
کاتێک حەسەن عەلەوی وەک دۆستێکی خۆی و گەلی کورد چوو بۆ لای و پێی وت، بارزانی تۆ سەردانی سلێمانی بکە و ئاشتەوایەتیەک رابگەیەنە، ئەم زاتە وتبووی ناچم، بۆ لای کێ بچم. کەسی لە سلێمانیدا لەو ئاستەدا نەبینی، کە سەردانی بکات.

کاتێک نەوشیروان مستەفا ٣ جار چوو بۆ لای بۆ ئەوەی یەک پاساوان

لـەگەڵ خۆی بەرێت، هەروەها چووش بۆ پرسەکەی بەڕێز حەمایل خان، ئەم زاتە نەک هەر سوپاسی نەوشیروانی نەکرد، لە پرسەکەی نەوشیروان مستەفادا بە ساردیەوە بروسکەیەکی نارد.
کاتێک سیاسەتمەدار بەهادین نوری بۆ چەندین جار ئامۆژگاری کرد و نامەی بۆ نووسی، دوا نامەی ئەوە بوو، کە زۆر نەخۆشەو لەسەر جێگە کەوتووە بەڵکو وەک سەرۆکی هەرێم موا□ق□ت بفەرموێت بم نێرن بۆ دەرەوەی وەڵات بۆ چارەسەر بە هیچ ج□ری□ک ئەم زاتە وەڵامی نەدایەوە.
هەر بە ئەمری ئەم زاتە بوو، کە نێچیری برازای وەزیرەکانی بزووتنەوەی ناردە ماڵەوە و قفڵیان لە دەرگای پەرلامانیش دا.
کاتێکیش فازیل میرانی سکرتێری پارتی هەڕەشەی کرد و وتی ٣٠هەزار فیدایىمان هەیە و دەستی هەرچ کەسێک دەبڕین بچێتە بەردەمی بارەگاکانمان، ئەم زاتە یەک وشەی لە دەم دەرنهات و بڵێت، بارەگای حیزب و هەموو حیزب دەکەم بە خزمەتکاری خۆپیشاندەران، دیارە خەڵک مافی خۆیەتی بچنە بەردەمی بارەگاکانمان چونکە ئێمە بەرپرسیارین لە ژیان و گوزەرانی ئەو خەڵکە بەڕێزە.

مەسعود بارزانی، کە سوور دەزانێت ئەو هەموو گەندەڵیە کراوە، ئەو هەموو سەروەت و سامانە بەهەدەر براوە، ئەو هەموو رەخنەیە لەسەر موچە زۆرەکانی حیزبییەکان و وەزیرەکان و سەرۆکەکان هەیە، تا ئێستا ئەوەی رانەگیاند، کە چەندی هەیە و موچەکەی چەندە و با پاکسازیی لە خۆیەوە وەک سەرۆکی هەرێم دەستپێبکات.
دوا قسەی مەسعود بارزانی دژی خەڵکی سلێمانی وتی" لە سلێمانی ئیرهابی فکریی هەیە"، " چ دەکەن با بکەن، هەڵدەپەڕن و دادەپرن نقسین دەنووسن، خەبەر دەدەن با بکەن"، ئەمەش ئەو پەڕی هەڕەشە و سوکایەتیکردن بوو بە سلێمانی.

مەسعود بارزانی سواری سەری ڕیفراندۆمێکی بێ مانا بوو، بە قسەی دنیایی نەکرد، سەرەڕای ئەوەش پەنجەی هەڕەشەی لە هەموو دنیا ڕاوەشاند. لەگەڵ ئەمانەشدا مەسعود بارزانی دوا قسەی و دوا ڕەفتاری ناشیرینی ئەوە بوو پیرۆزبایی لە ئەردۆغانی فاشی کرد، کە توانییان دوای دوو مانگ عەفرینی خۆشەویست داگیر بکەن.
باشە ئێستا ئێمە، چی چاوەڕون بکەین لە نێچیرڤان بارزانی و لەم بنەماڵە و حیزبە سیاسییەی، کە پرنسیپیان ئەوەیە" ئەوەی پێمان نەکرا بیکەین پێمان دەکرێت تێکی بدەین". دیارە هەر دەبێت لەم تەنگانەیەیاندا چاوەڕوانی ئەوەیان لێبکەین، کە چەقۆکێشانە وەک خۆی دانی پیانا خوێن بڕێژن و بە دەمانچەو چەقۆ و لەشکرە خوێنڕێژە

هەڵاتووەكەيان ل□ بەرەى جەنگى دژى داعش پەلامارى خەڵكى مەدەنى بدەنە.

بۆيە خۆپيشاندەران ناحەقيان نييە، كە بڕوا بە پەيمانەكانى نێچيرڤان بارزانى ناكە و بڕوايان بەم حكومەتە پوچە نەماوە، تەنانەت ئەگەر موچەى تەواوەتيش دابين بكەن.

جيهاد موحمەد
٢٩/٣/٢٠١٨

وڵات … فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

نیشتیمانی شیرینم
زێدی باب وباپیرم
هەمیشە خۆشەویستی
هەرگیز ناچیت لەبیرم
ئامێزت سەوزەڵانی
پڕلەباخ و کانییە
دیمەنی شاخ ودۆڵت
مایەی کامەرانییە
بۆئێمە خۆشبەختییە
سامان وسروشتی تۆ
خاکت زێڕوگەوهەرە
نا بێ بیدەین بەفیڕۆ
خۆرومانگ وئاسمانت
دیاری خوای میهرەبانە
ئای چەند دڵگیرو جوانی!؟
ناویشت کوردستانە.
دەبێ ئاشتی و سەرکەوتن
مەبەست و ئامانجمانبێ
پاراستنت لەدووژمن
ئەرکی هەرهەموومانبێ
هەتا بتکەینە پێشەنگ
بەدەنگ و ڕەنگ وئاڵات

لەناو ڕیزی وڵاتان
بابەتۆش بڵێن وڵات.

شەممە 10/2/2018

پرسیارە بێ وەڵامەکان … فەتاح حەسەن

بەرلەوەی هەنگ، بەمرۆڤەوە با..
دەزانێ بۆخۆشی دەمرێ؟
***
ئەگەر مرۆڤە تەنهاکان،
پەیيان
بەکۆدی تەنیایی یەکتر ببردایە
ژیان ئاوا بێتام دەبوو؟
***
کامیان لەبەر دڵانە
ئەو راوچییەی
ڕاوکردووت ڕانی کارمامزێکی
دەرخوارد دەدات
یان
ئەوی فێرە ڕاوت دەکات؟
****
، گەر لە زمانی پەپولەم دەزانی
لێمد□ پرسی
زیاتر ئاشقی گڕە یا.. ڕوناکیی؟
***
کۆکردنەوەی ئاردی ناو دڕك
ب□ پێی پەتی ئاسانە،
یا..
ئاسوودەکردنی یار؟
***

خونچە، کە، دەپشکوێ
دەبێت بە گوڵ
دەزانێ بۆنی خۆشتردەبێ؟
***
گەر گوڵەباخ، دڕکی نەبێ
جوانی و بۆنخۆشیی،
؟ ئێستای دەبێ
***
کەس گوڵی ناشرینی دیوە؟
هەموو گوڵێك جوانە
ئەدی بۆچی
لەدنیای عیشق دا
تەنها، گوڵەباخ
دیاری دەستی عاشقانە؟
***
لەجێی کورتان
زین لە کەرنێی
دەبێتە ئەسپ؟

-———

فەتاح حەسەن
دانیمارك/ ڤالبی
2017